

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในบทนี้จะกล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะตามลำดับดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานของ โรงเรียนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน สังกัดกองการศึกษาพิเศษ กรมสามัญศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ได้แก่ ครูใหญ่ ผู้ช่วยครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการ หรือผู้ช่วยผู้อำนวยการ จาก 13 โรงเรียน จำนวน 50 คน และหัวหน้าหมวดวิชา หรือหัวหน้ากลุ่มวิชา จาก 13 โรงเรียน จำนวน 132 คน รวมจำนวนประชากรทั้งสิ้น 182 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน หรือผู้ช่วยผู้อำนวยการ จำนวน 20 คน จาก 4 โรงเรียน และหัวหน้าหมวดวิชา หรือหัวหน้ากลุ่มวิชา จำนวน 56 คน จาก 4 โรงเรียน รวมจำนวนประชากรทั้งสิ้น 182 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย ทั้งนี้ในการสัมภาษณ์จริงพบว่า ผู้ช่วยผู้อำนวยการ หัวหน้าหมวดวิชา และหัวหน้ากลุ่มวิชาปฏิบัติหน้าที่ซ้ำกัน จำนวนกลุ่มตัวอย่างจึงเหลือเพียง 67 คน ประกอบด้วยกลุ่มผู้บริหาร 19 คน และกลุ่มหัวหน้าหมวดวิชา และหัวหน้ากลุ่มวิชา 48 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยเครื่องมือ 3 ชนิด ได้แก่

2.1 แบบสำรวจข้อมูล เป็นแบบสำรวจเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของโรงเรียนและชุมชนที่ตั้งอยู่

2.2 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เป็นแบบตรวจสอบรายการและคำถาม ปลายเปิด มี 3 ตอน คือ

- ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์
 ตอนที่ 2 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานของโรงเรียนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน สังกัดกองการศึกษาพิเศษ กรมสามัญศึกษา
 ตอนที่ 3 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานของโรงเรียนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน สังกัดกองการศึกษาพิเศษ กรมสามัญศึกษา

2.3 แบบวิเคราะห์เอกสาร เพื่อวิเคราะห์เอกสารเกี่ยวกับลักษณะปัญหา สาเหตุของปัญหา วิธีการแก้ไขที่ได้ดำเนินการไปแล้ว ผลการแก้ไขปัญหา และข้อเสนอแนะในการ แก้ไขปัญหาการบริหารงานของโรงเรียนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองทั้งการสำรวจข้อมูล การสัมภาษณ์ และการ เก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากการสำรวจและสัมภาษณ์ วิเคราะห์โดยวิเคราะห์เนื้อหา หาค่า ความถี่ และค่าร้อยละ ข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์เอกสารใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการสำรวจสภาพทั่วไปของ โรงเรียนและชุมชนที่ตั้งอยู่

จากการสำรวจสภาพทั่วไปพบว่า โรงเรียนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน จำนวน 4 โรงเรียน ได้รับการอนุมัติให้จัดในปี พ.ศ.2496,2511,2512 และ 2516 ส่วนใหญ่ จัดรูปแบบโรงเรียนเป็นแบบโรงเรียนประจำอย่างเดียว และเปิดสอนระดับประถมศึกษาถึงระดับ มัธยมศึกษาตอนต้น

จำนวนอาคารเรียนถาวรและอาคารประกอบ ส่วนใหญ่มีอาคารเรียนถาวรจำนวน 2-4 หลัง และอาคารประกอบ ได้แก่ โรงอาหาร โรงหุงต้ม หรือโรงครัว โรงอาบน้ำ ห้องส้วม อาคารหอนอน บ้านพักครู หรือแฟลตครู และบ้านพักนักร้องโรง

สำหรับจำนวนห้องเรียนพบว่า ที่มีสูงที่สุด 34 ห้องเรียน จำนวนนักเรียนมากที่สุด 386 คน ส่วนจำนวนครูผู้สอนมีมากที่สุดจำนวน 50 คน ประกอบด้วยข้าราชการครู ลูกจ้างประจำ และอาสาสมัคร ส่วนใหญ่เป็นข้าราชการครู เมื่อเปรียบเทียบสัดส่วนจำนวนครูผู้สอนต่อนักเรียนพบว่า สัดส่วนจำนวนครูผู้สอนทั้งหมดต่อนักเรียนโดยเฉลี่ยเป็น 1:7.8 และมีสัดส่วนสูงที่สุดคือ 1:8.5 ส่วนสัดส่วนจำนวนครูผู้สอนที่เป็นข้าราชการครูต่อนักเรียนโดยเฉลี่ยคือ 1:8.2 และมีสัดส่วนสูงที่สุดคือ 1:8.9 และครู อาจารย์ ส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาชั้นสูงสุดระดับปริญญาตรี

เกี่ยวกับการจัดระบบสื่อสารคมนาคมของโรงเรียนพบว่า ส่วนใหญ่มีโทรศัพท์ มีการจัดทำป้ายนิเทศ ส่วนเนื้อที่และสภาพแวดล้อมพบว่า มีเนื้อที่ 5 ไร่ และต่ำกว่า, 6-10 ไร่, 11-15 ไร่ และ 15 ไร่ขึ้นไป จำนวน 1 โรงเท่ากัน จำนวนโรงเรียนทั้งหมดตั้งอยู่ในเขตเทศบาล และตั้งอยู่ใกล้กับวัด และโรงเรียน หรือสถานศึกษา

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์

2.1 สถานภาพทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ผู้ให้สัมภาษณ์ที่เป็นผู้บริหารโรงเรียน ประกอบด้วยผู้อำนวยการโรงเรียน ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ ฝ่ายธุรการ ฝ่ายปกครอง และฝ่ายบริการ ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 41 - 50 ปี อายุราชการ 16 - 20 ปี มีระยะเวลาในตำแหน่งปัจจุบัน 1 - 5 ปี มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี หรือเทียบเท่า สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาบริหารการศึกษา และมีประสบการณ์ด้านการศึกษานិเทศจากการเข้าร่วมประชุมสัมมนาและเคยได้รับการอบรม

ผู้ให้สัมภาษณ์ที่เป็นหัวหน้าหมวดวิชา และหัวหน้ากลุ่มวิชา ประกอบด้วยหัวหน้าหมวดวิชาต่างๆ ของระดับมัธยมศึกษา และหัวหน้ากลุ่มวิชาต่างๆ ของระดับประถมศึกษา ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 31- 40 ปี อายุราชการระหว่าง 16 - 20 ปี มีระยะเวลาในตำแหน่งปัจจุบัน 1 - 5 ปี มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี หรือเทียบเท่า สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาประถมศึกษา ส่วนประสบการณ์ด้านการศึกษานิเทศ ส่วนใหญ่เคยได้รับการอบรม

2.2 สภาพการบริหารงานของโรงเรียนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ที่ผู้ให้สัมภาษณ์ระดับสูงที่สุด และรองลงมา มีดังนี้

2.2.1 การบริหารงานทั่วไป สถานมีดังนี้

การจัดทำแผนภูมิโครงสร้างการบริหารโรงเรียน ในภาพรวมและรายกลุ่มพบว่า มีการจัดทำแผนภูมิโครงสร้างการบริหารโรงเรียนไว้โดยเฉพาะ และมีการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบและมอบหมายงานไว้ด้วย แต่ไม่ปรากฏรายละเอียดที่แสดงลักษณะเฉพาะ

การจัดระบบสารสนเทศ ในภาพรวมและรายกลุ่มทุกคนให้ข้อมูลตรงกันว่า จัดเก็บข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับโรงเรียน ครู และนักเรียน ส่วนการจัดทำแผนปฏิบัติการของโรงเรียน มีการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีโดยมีแผนงานการศึกษาสงเคราะห์และการศึกษาพิเศษเป็นแผนงาน โครงการที่แสดงลักษณะเฉพาะของโรงเรียน สำหรับการจัดทำแผนงาน โครงการของโรงเรียน มีคณะกรรมการแผนงานของโรงเรียนเป็นผู้พิจารณาถ่วงถ่วงความเป็นไปได้และความเหมาะสมของแผนงาน โครงการ และหมวดวิชา/ฝ่าย/งาน ประชุมเขียนแผนงาน โครงการ แล้วนำเสนอคณะกรรมการแผนงานโรงเรียน ในการจัดทำแผนงาน โครงการ ใช้รายงานการประเมินผลโครงการที่ผ่านมา นโยบายของโรงเรียน และนโยบาย หรือจุดเน้นของกรมสามัญศึกษา

การพัฒนาบุคลากร ในภาพรวมและรายกลุ่มพบว่า โรงเรียนพัฒนาบุคลากรเกี่ยวกับกลวิธีและเทคนิคการสอนใหม่ ๆ และความรู้เรื่องภาษามือและการใช้ภาษามือ โดยการส่งบุคลากรไปอบรม หรือประชุมสัมมนา และจัดประชุมในโรงเรียน ส่วนการบำรุงขวัญ และให้กำลังใจแก่บุคลากร มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้ได้รับเงินเพิ่มสำหรับครูการศึกษาพิเศษที่จัดโดยหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา และการคัดเลือกบุคลากรดีเด่น เมื่อจำแนกรายกลุ่มในกลุ่มผู้บริหารระบุว่า ส่งเสริมและสนับสนุนให้ได้รับเงินเพิ่มสำหรับครูการศึกษาพิเศษ และจัดสวัสดิการด้านที่พักอาศัยให้อย่างเพียงพอ สำหรับการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงาน ในภาพรวมและรายกลุ่มพบว่า ให้มีการรายงานในที่ประชุมครู และสอบถามจากผู้ปฏิบัติ หรือผู้ที่เกี่ยวข้อง

การควบคุมและตรวจสอบการรับ-จ่ายเงิน ในภาพรวมและรายกลุ่มระบุว่า มีการตรวจสอบความถูกต้องของเงินคงเหลือในสมุดเงินสด และทะเบียนต่างๆ ทุกสิ้นเดือน และตรวจนับเงินสด และเอกสารแทนตัวเงินให้ถูกต้องกับรายงานเงินคงเหลือประจำวัน

ในการจัดบรรยากาศบริเวณโรงเรียนเพื่อให้เอื้อต่อการจัดการเรียน การสอน ในภาพรวมและรายกลุ่มระบุว่า ให้นักเรียนทำภาษามือประกอบเพลงชาติไทย และมีดนตรี กำกับจังหวะ และจัดทำป้ายแนะนำคำภาษามือที่ใช้ในชีวิตประจำวัน สำหรับการจัดระบบรักษา ความปลอดภัยเพื่อให้เหมาะสมกับสภาพของนักเรียน ส่วนใหญ่จัดให้มีครูประจำหอนอน ครูเวร ประจำวัน และจัดยามรักษาการณ์เฉพาะ

การจัดอุปกรณ์ในการติดต่อสื่อสารของโรงเรียน ประกอบด้วยโทรศัพท์ การจัดทำป้ายนิเทศ เสียงตามสาย ระบบโทรศัพท์ติดต่อภายใน และเครื่องโทรสาร

2.2.2 การบริหารงานธุรการ สภาพมีดังนี้

เกี่ยวกับการวางแผนงานธุรการของโรงเรียนพบว่า มีการจัดทำแผนงาน ธุรการโดยปรากฏอยู่ในแผนปฏิบัติการประจำปี ส่วนบุคลากรที่ปฏิบัติงานธุรการ เป็นครู อาจารย์ที่ ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงาน และเป็นเจ้าหน้าที่โดยตรง เช่น เจ้าหน้าที่การเงิน เจ้าหน้าที่ธุรการ สำหรับครู อาจารย์ที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงาน ในภาพรวมและรายกลุ่มระบุว่า ผู้บริหาร หรือ ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายธุรการเป็นผู้คัดเลือก โดยพิจารณาคัดเลือกตามความสามารถ เมื่อจำแนก รายกลุ่ม ในกลุ่มผู้บริหารระบุว่า ผู้บริหาร หรือผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายธุรการเป็นผู้คัดเลือก โดยสอบถามความสมัครใจของครู อาจารย์

การบริหารงานสารบรรณ ในภาพรวมและกลุ่มหัวหน้าหมวดวิชา/หัวหน้า กลุ่มวิชาระบุว่า มีการลงทะเบียนรับ-ส่งเอกสาร และหนังสือราชการถูกต้องและเป็นปัจจุบัน และ จัดบริการเกี่ยวกับงานสารบรรณสะดวก รวดเร็วและสืบค้นได้ง่าย เมื่อจำแนกรายกลุ่ม ในกลุ่ม ผู้บริหารระบุว่า มีการลงทะเบียนรับ-ส่งเอกสาร และหนังสือราชการถูกต้องและเป็นปัจจุบัน เก็บ รักษาและทำลายหนังสือปฏิบัติถูกต้องตามระเบียบ และโต้ตอบหนังสือราชการรวดเร็วและทันเวลา

สำหรับแหล่งงบประมาณของโรงเรียน ในภาพรวมและรายกลุ่มระบุว่า ได้รับจัดสรรงบประมาณจากกองการศึกษาพิเศษ กรมสามัญศึกษา และได้รับการสนับสนุนงบประมาณ จากชุมชน และมูลนิธิ ส่วนการบริหารงานการเงินและบัญชี การใช้จ่ายเงินปฏิบัติตามระเบียบ ทุกชั้นตอน และจัดเก็บหลักฐานการเงินไว้อย่างเป็นระเบียบและปลอดภัย เมื่อจำแนกรายกลุ่ม ในกลุ่มผู้บริหารระบุว่า การใช้จ่ายเงินปฏิบัติตามระเบียบทุกชั้นตอน จัดทำหลักฐานการเงินและบัญชี ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน จัดเก็บหลักฐานการเงินไว้อย่างเป็นระเบียบและปลอดภัย และจัดเก็บ รักษาเงินถูกต้องและปลอดภัย

ในการบริหารงานหลักสูตร ในภาพรวมและกลุ่มหัวหน้าหมวดวิชา และหัวหน้ากลุ่มวิชาระบุว่า การดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างเป็นไปตามระเบียบถูกต้อง และมีการตรวจสอบหลักสูตรประจำปีและจำหน่ายหลักสูตรประจำปีตามระเบียบ ส่วนกลุ่มผู้บริหารระบุว่าจะจัดทำบัญชีวัสดุและทะเบียนครุภัณฑ์ถูกต้องครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน และจัดซื้อจัดจ้างเป็นไปตามระเบียบถูกต้อง

ในภาพรวมและกลุ่มผู้บริหารระบุว่าจะจัดทำทะเบียนประวัติและสถิติข้าราชการครูและลูกจ้างเป็นปัจจุบัน และจัดทำหลักฐานการปฏิบัติราชการถูกต้องและเป็นปัจจุบัน ส่วนกลุ่มหัวหน้าหมวดวิชา และหัวหน้ากลุ่มวิชาระบุว่าจะจัดทำทะเบียนประวัติและสถิติข้าราชการครูและลูกจ้างเป็นปัจจุบัน และจัดทำทะเบียนที่ราชพัสดุถูกต้องตามระเบียบ

2.2.3 การบริหารงานวิชาการ สภาพมีดังนี้

เกี่ยวกับการวางแผนงานวิชาการ มีการจัดทำแผนงานวิชาการโดยรวมเล่มไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปี ส่วนในเรื่องเกี่ยวกับหลักสูตร โรงเรียนมีการปรับหลักสูตรเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพและความจำเป็นของนักเรียน โดยได้เน้นการจัดสอนวิชาชีพ ปรับรายวิชาที่มีความจำเป็นบางรายวิชา ปรับกิจกรรมการเรียนการสอน ตัดทอนเพิ่มเติมรายละเอียดเนื้อหาวิชา ปรับจุดประสงค์การเรียนรู้ จัดทำสื่อการเรียนการสอนเพิ่มเติม และจัดทำหนังสือเสริมประสบการณ์

ส่วนการจัดแผนการเรียน จัดไปตามโครงสร้างของหลักสูตร และคำนึงถึงความพร้อมด้านบุคลากร สำหรับการ จัดตารางสอน ในภาพรวมและกลุ่มหัวหน้าหมวดวิชา และหัวหน้ากลุ่มวิชาระบุว่า คณะกรรมการวิชาการ และผู้ช่วยฝ่ายวิชาการเป็นผู้จัด ส่วนกลุ่มผู้บริหารระบุว่า คณะกรรมการวิชาการ และคณะกรรมการวิชาการร่วมกับฝ่ายบริหารเป็นผู้จัด สำหรับการ จัดครูเข้าสอนในระดับอนุบาล ยังไม่เปิดสอนระดับอนุบาล ในกรณีที่เปิดสอน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการเป็นผู้จัดครูเข้าสอน ในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ฝ่ายวิชาการเป็นผู้จัด จัดประชุมครูในโรงเรียนเพื่อพิจารณาจัดครูเข้าสอน และคณะกรรมการวิชาการเป็นผู้จัด เมื่อจำแนกรายกลุ่มในกลุ่มผู้บริหารระบุ ว่า ฝ่ายวิชาการ และคณะกรรมการวิชาการเป็นผู้จัด ส่วนกลุ่มหัวหน้าหมวดวิชา และหัวหน้ากลุ่มวิชาระบุว่า ฝ่ายวิชาการเป็นผู้จัด และการจัดประชุมครูในโรงเรียนเพื่อพิจารณาจัดครูเข้าสอน

ในการจัดการเรียนการสอน มีการประเมินความจำเป็นของนักเรียน โดยครูผู้สอน และครูประจำชั้นเป็นผู้ประเมิน สำหรับวิธีการประเมินความจำเป็นนักเรียน ใช้การสังเกตพฤติกรรม และการตรวจสอบผลงานของนักเรียน ส่วนการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริม

การเรียนการสอน มีการจัดกิจกรรมการประกวดแข่งขัน และกิจกรรมแสดง หรือจำหน่ายผลผลิต ส่วนกลุ่มผู้บริหารระบุว่า จัดกิจกรรมแสดง หรือจำหน่ายผลผลิต และกิจกรรมให้นักเรียนช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

ส่วนการจัดการเรียนการสอน ในภาพรวมและรายกลุ่มระบุว่า มีการจัดทำแผนการสอนหรือบันทึกการสอนรายวิชา โดยมีการจัดทำเฉพาะแผนการสอน หรือบันทึกการสอนอย่างใดอย่างหนึ่ง ส่วนกลุ่มผู้บริหารระบุว่า จัดทำเฉพาะแผนการสอน และจัดทำทั้งแผนการสอนและบันทึกการสอน สำหรับการให้แผนการศึกษาเฉพาะบุคคล ไม่มีการใช้แผนการศึกษาเฉพาะบุคคล โดยให้เหตุผลว่าใช้แผนการสอน หรือบันทึกการสอนอยู่แล้ว และไม่มีความจำเป็นกับนักเรียน ในกรณีที่มีการใช้แผนการศึกษาเฉพาะบุคคล ให้เหตุผลว่าเพื่อช่วยให้ครูผู้สอนจัดการเรียนการสอนให้ตรงตามความจำเป็นของนักเรียน ความสะดวกในการจัดกิจกรรมและติดตามผล ช่วยให้เกิดการเอาใจใส่แก่นักเรียนมากขึ้น และช่วยให้ครูผู้สอนจัดรูปแบบการเรียนการสอนได้เหมาะสม

สื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนที่มีความจำเป็นสำหรับนักเรียน ในภาพรวมและกลุ่มหัวหน้าหมวดวิชา/หัวหน้ากลุ่มวิชาระบุว่า สื่อที่มีความจำเป็นแต่มีไม่เพียงพอ ได้แก่ หนังสือภาษามือ และภาพภาษามือ ส่วนกลุ่มผู้บริหารระบุว่า มีหนังสือภาษามือ เครื่องโทรทัศน์ และเครื่องฉายวิดีโอทัศน์ไม่เพียงพอ สำหรับวิธีการจัดหาสื่อการเรียนการสอน ครูผู้สอนเป็นผู้จัดทำขึ้นเอง และโรงเรียนจัดซื้อจัดหาวัสดุสำหรับจัดทำสื่อมาให้ สำหรับสื่อการเรียนการสอนที่ครูผู้สอนมีการพัฒนา หรือจัดทำขึ้น เป็นประเภทบัตรคำและรูปภาพ

การวัดผลและประเมินผลการเรียนของนักเรียน ในภาพรวมและรายกลุ่มระบุว่า มอบหมายให้ครูผู้สอน และครูประจำชั้นเป็นผู้ประเมิน โดยประเมินตามโครงการ หรืองานที่มอบหมายให้นักเรียน และการสอบ และสามารถปฏิบัติได้ตามระเบียบการวัดและประเมินผล การเรียน ในกรณีที่ไม่สามารถปฏิบัติได้ตามระเบียบ มีการดำเนินการวัดผลและประเมินผลโดยการประเมินผลตามพัฒนาการเป็นรายบุคคล และลดความเข้มของเนื้อหาวิชาที่เรียนให้ง่ายขึ้น สำหรับการติดตามผลนักเรียนที่จบการศึกษา มอบหมายให้ฝ่ายแนะแนวเป็นผู้ติดตามผล และการสอบถามจากนักเรียนโดยตรง ส่วนกลุ่มผู้บริหารระบุว่า มอบหมายให้ฝ่ายแนะแนวติดตามผล และสอบถามจากผู้ปกครองนักเรียน

2.2.4 การบริหารงานปกครองนักเรียน สภาพมีดังนี้

สำหรับจำนวนนักเรียนที่โรงเรียนสามารถรับได้ มีจำนวนไม่เกิน 360 คน โดยมีเงื่อนไขเกี่ยวกับข้อจำกัดของงบประมาณ และจำนวนครู อาจารย์ ส่วนการสำรวจนักเรียนภายนอกโรงเรียน ไม่มีการสำรวจโดยให้เหตุผลว่า ผู้ปกครองนำนักเรียนมาติดต่อกับโรงเรียนโดยตรง และโรงเรียนประเภทนี้เป็นที่รู้จักอยู่แล้ว ส่วนในกรณีที่มีการสำรวจ มีการดำเนินการโดยประสานงานกับทางโรงพยาบาลและเจ้าหน้าที่สาธารณสุข เพื่อขอความร่วมมือในการส่งต่อนักเรียนให้โรงเรียน

การพิจารณารับสมัครนักเรียนเข้าเรียน ในภาพรวมและรายกลุ่มระบุว่า โรงเรียนรับสมัครและพิจารณาคัดเลือกนักเรียนเอง และสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดรับสมัครแล้วส่งให้โรงเรียนเป็นผู้พิจารณาคัดเลือก ในการพิจารณาคัดเลือกนักเรียนเข้าเรียน ต้องเป็นเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินประเภทเดียวเท่านั้น และมีอายุตามเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับ และในการพิจารณาเพื่อให้นักเรียนอยู่ประจำ หรือไป-กลับ พิจารณาจากภูมิฐานะ และความต้องการของผู้ปกครองและนักเรียน สำหรับการเตรียมความพร้อมนักเรียน มีการเตรียมความพร้อมด้านการศึกษา ด้านร่างกาย และด้านสังคม

เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาความประพฤติ และระเบียบวินัย ในภาพรวมระบุว่า เน้นการจัดกิจกรรมระเบียบแถวและกิจกรรมลูกเสือ หรือยุวกาชาด ส่วนการจัดกิจกรรมพัฒนาด้านคุณธรรม จริยธรรม เน้นการจัดกิจกรรมวันสำคัญ และกิจกรรมครอบครัวสุขสันต์ และการจัดกิจกรรมส่งเสริมด้านความรับผิดชอบต่อสังคม เน้นกิจกรรมการทำความสะอาดห้องนอน และการพัฒนาบริเวณโรงเรียน สำหรับการจัดกิจกรรมการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เน้นการจัดกิจกรรมส่งเสริมการฝึกอาชีพ และการเล่นกีฬา ส่วนการจัดกิจกรรมยกย่องให้กำลังใจผู้ประพฤติดี เน้นการจัดกิจกรรมการให้คำชมเชยหน้าแถวเคารพธงชาติ และการคัดเลือกนักเรียนดีเด่น

เกี่ยวกับวิธีการดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนานักเรียนให้มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม ในภาพรวมระบุว่า อบรมในช่วงที่พบครูที่ปรึกษา และจัดให้นักเรียนปกครองกันเอง ส่วนกลุ่มผู้บริหารระบุว่า จัดกิจกรรมการมอบเกียรติบัตรแก่ผู้ประพฤติดี และบูรณาการในการเรียนการสอน ส่วนวิธีการยกย่องให้กำลังใจแก่นักเรียนผู้ประพฤติดี ในภาพรวมระบุว่า ใช้วิธีการชมเชยส่วนบุคคล และชมเชยหน้าแถวเคารพธงชาติ

เกี่ยวกับพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียน ส่วนใหญ่ที่ปรากฏคือ พฤติกรรมหยาบคายและก้าวร้าว การลักขโมย และมีกิริยาที่ไม่เรียบร้อย สำหรับวิธีการแก้ไข พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ให้การอบรม และการว่ากล่าวตักเตือน

ในการดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน ในภาพรวมระบุว่า มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตย โดยจัดให้มีการเลือกคณะกรรมการนักเรียน และการจัด กิจกรรมกลุ่มสี

2.2.5 การบริหารงานบริการ สภาพมีดังนี้

เกี่ยวกับการวางแผนงานบริการพบว่า มีการจัดทำแผนงานบริการ และ ปรากฏอยู่ในแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน สำหรับการจัดบริการช่วยเหลือนักเรียน จัดบริการช่วยเหลือด้านการตรวจสอบสภาพทั่วไป และการตรวจวัดการได้ยิน

สำหรับการจัดบริการด้านต่างๆ ในภาพรวมและรายกลุ่มระบุว่า จัด บริการน้ำดื่ม น้ำใช้ไว้อย่างเพียงพอบริเวณหอนอนและอาคารเรียน และจัดบริการน้ำดื่ม น้ำใช้ แยกจากกัน ส่วนการจัดบริการโภชนาการ จัดบริการอาหารให้นักเรียนฟรี และมีโรงอาหารที่ สะอาดเรียบร้อยไว้ให้บริการ การจัดบริการสุขภาพอนามัย จัดบริการตรวจสอบสุขภาพนักเรียน ประจำปี และจัดกิจกรรมส่งเสริมให้ความรู้ด้านสุขภาพอนามัย การจัดบริการห้องสมุด จัดให้มี สถานที่สำหรับให้บริการที่เป็นสัดส่วนและมีครู อาจารย์ให้บริการอยู่ประจำ การจัดการ บริการโสตทัศนูปกรณ์ จัดให้มีอุปกรณ์ไว้ให้บริการ เช่น โทรทัศน์ และมีสถานที่ หรือห้อง โสตทัศนศึกษา เฉพาะ สำหรับการจัดการบริการแนะแนว จัดให้มีครูแนะแนวไว้ให้บริการเฉพาะ และจัดป้ายนิเทศ แนะแนว

2.2.6 การบริหารงานโรงเรียนกับชุมชน สภาพมีดังนี้

เกี่ยวกับการวางแผนสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ใน ภาพรวมและรายกลุ่ม มีการวางแผนการให้บริการชุมชน โดยจัดวางแผนการให้บริการในกิจกรรม วันสำคัญๆ และให้บริการชุมชนตามกำลังความสามารถของโรงเรียน

ส่วนการเผยแพร่การดำเนินงานของโรงเรียน ในภาพรวมและรายกลุ่ม ระบุว่า ดำเนินการโดยจัดประชุมผู้ปกครองนักเรียน และจัดทำจุลสารหรือสิ่งพิมพ์เผยแพร่ ส่วน การรวบรวมและเผยแพร่เกียรติประวัติของโรงเรียนแก่ชุมชน มีการรวบรวมและเผยแพร่ผลงาน

ทางด้านวิชาการ และปรัชญาของโรงเรียน สำหรับความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง มีการรายงานความก้าวหน้าของนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบ และสนับสนุนให้ผู้ปกครองได้เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน เช่น วันแม่ ส่วนวิธีการเตรียมผู้ปกครองของนักเรียน มีการจัดประชุมผู้ปกครองนักเรียนก่อนเปิด หรือปิดเรียน และจัดอบรมการใช้ภาษามือสำหรับผู้ปกครองนักเรียน และในการให้บริการแก่ชุมชน ในภาพรวมและรายกลุ่มระบุว่า จัดให้บริการล่ามภาษามือ และให้บริการอาคาร สถานที่ หรือวัสดุครุภัณฑ์

สำหรับการเข้าร่วมกิจกรรมชุมชน ในภาพรวมและรายกลุ่มระบุว่า โรงเรียนนำนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมชุมชน ให้ผู้บริหาร และครู อาจารย์ เข้าร่วมกิจกรรมชุมชน สำหรับหลักเกณฑ์ในการพิจารณาการเข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชน เป็นกิจกรรมการพัฒนาท้องถิ่น หรือกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ และกิจกรรมที่เป็นประเพณีท้องถิ่น

การได้รับความสนับสนุนจากชุมชน ในภาพรวมและรายกลุ่มระบุว่า หน่วยงานที่ให้การสนับสนุนเกี่ยวกับการดำเนินงานของโรงเรียน ได้แก่ ชุมชนและมูลนิธิ และได้รับความร่วมมือสนับสนุนด้านเงินทุน และวัสดุอุปกรณ์ เช่น พัดลม โทรทัศน์ วิทยุทัศน์ เป็นต้น สำหรับวิธีการประกาศยกย่องบุคคลในชุมชนที่ให้ความช่วยเหลือและอุปการะโรงเรียน โรงเรียนจัดทำหนังสือตอบขอบคุณ และมอบประกาศเกียรติคุณ

สำหรับการติดตามและประเมินผลการบริหารงานต่าง ๆ แต่ละงานของโรงเรียน ในภาพรวมและรายกลุ่มระบุว่า มีการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงาน โครงการในการบริหารงานต่าง ๆ แต่ละงานครบทุกงาน และบางงาน ได้แก่ งานวิชาการ งานปกครอง งานธุรการ และงานบริการ สำหรับกำหนดการติดตามประเมินผล มีการดำเนินการเมื่อสิ้นสุดโครงการ และก่อนดำเนินงาน ส่วนลักษณะการประเมินและการใช้ผลการประเมิน มีการประเมินผลงานโครงการทั้งหมด และนำผลการประเมินมาปรับปรุงแก้ไข

2.3 ปัญหาการบริหารงานของโรงเรียนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ได้นำเสนอตามลำดับดังนี้

2.3.1 ปัญหาจำแนกตามงานการบริหาร 2 อันดับ คือ อันดับสูงสุด และรองลงมา ได้แก่ 1). ปัญหาการบริหารงานทั่วไป คือ บุคลากรไม่เพียงพอ และอาคารสถานที่คับแคบและไม่เพียงพอ 2). ปัญหาการบริหารงานธุรการ คือ งบประมาณที่ได้รับจัดสรรไม่เพียงพอ และ

การจัดทำหลักฐานการเงินล่าช้า 3). ปัญหาการบริหารงานวิชาการ คือ หลักสูตรไม่เหมาะสม และขาดสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน 4). ปัญหาการบริหารงานปกครองนักเรียน คือ การแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียนทำได้ลำบาก และจำนวนนอนไม่เพียงพอ 5). ปัญหาการบริหารงานบริการ คือ ขาดอุปกรณ์เครื่องนอนสำหรับนักเรียนประจำ และ น้ำดื่ม น้ำใช้ไม่เพียงพอ และ 6). ปัญหาการบริหารงานโรงเรียนกับชุมชน คือ ผู้ปกครองนักเรียนให้ความร่วมมือไม่เต็มที่ และมีกิจกรรมพิเศษมากเกินไป

2.3.2 ปัญหาจากการจัดอันดับความสำคัญ

สำหรับผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานของโรงเรียน

สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ผู้ให้สัมภาษณ์ได้ระบุปัญหา และจัดลำดับความสำคัญของปัญหาเป็น 5 อันดับ ผู้วิจัยได้ให้ค่าคะแนนลำดับที่ 1-5 เป็น 5 4 3 2 และ 1 ตามลำดับ สำหรับปัญหาที่มีค่าคะแนนสูงสุด และรองลงมา คือ

ปัญหาลำดับที่ 1 คือหลักสูตรไม่เหมาะสม ในภาพรวมและรายกลุ่ม ระบุว่า มีสาเหตุมาจากการใช้หลักสูตรเหมือนเด็กปกติ วิธีการแก้ไขปัญหาก็ได้ดำเนินการไปแล้ว คือให้ครูผู้สอนปรับเนื้อหาวิชาสำหรับจัดสอน และคัดเลือกเนื้อหา และวิธีการสอนเหมาะสมกับผู้เรียน ผลการแก้ไขปัญหาก็ได้ดำเนินการไปแล้วพบว่า ครูผู้สอนสามารถดำเนินการสอนไปได้ระดับหนึ่ง และในการปรับเนื้อหาวิชาสำหรับการสอนเป็นลักษณะต่างคนต่างทำ และข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาคือ ควรจัดหลักสูตรเฉพาะ และควรเน้นการสอนวิชาชีพ

สำหรับปัญหาลำดับที่ 2 คือบุคลากรไม่เพียงพอ ในภาพรวมและรายกลุ่มระบุว่า เป็นเพราะว่า ได้รับจัดสรรบุคลากรตามเกณฑ์ของกรมซึ่งไม่เพียงพอกับปริมาณที่ต้องปฏิบัติจริง วิธีการแก้ไขปัญหาก็ได้ดำเนินการไปแล้วคือ จัดให้ครู อาจารย์ปฏิบัติงานหลายอย่าง และจัดหาอาสาสมัครช่วยสอน ผลการแก้ไขปัญหาคือ จำนวนนักเรียนต่อห้องมีมาก และจำนวนชั่วโมงสอนของครูมากสำหรับข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาคือ ควรได้รับจัดสรรอัตราบุคลากรเพิ่ม ควรจัดหาอาสาสมัครช่วยสอน และติดต่อประสานงานขอนักศึกษาฝึกสอนมาช่วยสอน

ตอนที่ 3 สรุปปัญหาจากการวิเคราะห์เอกสาร

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะปัญหา สาเหตุของปัญหา วิธีการแก้ไขปัญหา ผลการแก้ไขปัญหา และข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหา ในภาพรวมพบว่ามีปัญหาด้านการบริหารงานวิชาการมากที่สุด จำนวน 10 ปัญหา ได้แก่ นักเรียนเรียนรู้เนื้อหาวิชาได้น้อย ขาดวัสดุการเรียนการสอน จำนวนชั่วโมงสอนของครูมากเกินไป การสอนเน้นวิชาการมากเกินไป ขาดวัสดุการฝึกอาชีพ ขาดโรงฝึกงาน ขาดบุคลากรที่เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน นักเรียนไม่สามารถสื่อสารโดยใช้ภาษาไทยได้ นักเรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเองไม่ได้ และการจัดชั้นเรียนไม่ได้ตามเกณฑ์มาตรฐานการจัดการศึกษาพิเศษ รองลงมาคือด้านการบริหารงานทั่วไป จำนวน 7 ปัญหา ได้แก่ บุคลากรไม่เพียงพอ การปฏิบัติงานของบุคลากรขาดประสิทธิภาพ การจัดเก็บข้อมูลตามระบบสารสนเทศไม่ดีพอ บ้านพักครูไม่เพียงพอ อาคารประกอบบางส่วนใช้ประโยชน์ได้ไม่เต็มที่ การคมนาคมภายในโรงเรียนไม่สะดวก และจำนวนนอนนอนไม่เพียงพอ เอกสารที่ได้ระบุปัญหา มากที่สุด คือแผนปฏิบัติการประจำปี รองลงมาคือบันทึกการตรวจเยี่ยม และบันทึกการประชุม

การอภิปรายผล

ตอนที่ 1 ผลการสำรวจสภาพทั่วไปของโรงเรียนและชุมชนที่ตั้งอยู่

ผลจากการสำรวจสภาพทั่วไปพบว่า ส่วนใหญ่จัดรูปแบบโรงเรียนเป็นแบบประจำ สอดคล้องกับรายงานการศึกษาสถานภาพของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในประเทศไทยที่อยู่ในสถานการศึกษาต่างๆ ตามโครงการพัฒนาศึกษาอาเซียน ที่พบว่าบริการทางการศึกษาส่วนใหญ่เป็นรูปแบบโรงเรียนประจำ คิดเป็นร้อยละ 64.07 (ทรวงมหาวิทยาลัย, 2529: 24) นอกจากนั้น ในการจัดบริการด้านการศึกษาในรูปแบบโรงเรียนประจำ ในสภาพความเป็นจริงที่พบโรงเรียนได้รับงบประมาณสนับสนุนจากรัฐเป็นหลัก ทั้งงบประมาณหมวดเงินอุดหนุนและงบประมาณในการดำเนินงานของโรงเรียนด้านอื่นๆ เช่น หมวดค่าวัสดุ หมวดค่าครุภัณฑ์ ที่ดินสิ่งก่อสร้าง ฯลฯ เนื่องจากมีข้อจำกัดเกี่ยวกับงบประมาณ การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

จึงจัดได้เฉพาะในส่วนที่มีความต้องการมาก่อน หรือจังหวัดที่เป็นศูนย์กลาง เพื่อให้นักเรียนจาก จังหวัดอื่นๆ โดยรอบได้มีโอกาสมารับบริการได้สะดวกตามสมควร ทั่วประเทศมีเพียง 13 โรงเรียนที่ไม่เพียงพอกับความต้องการ และตามพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ.2534 (สำนักนายกรัฐมนตรี, 2534) กำหนดไว้ว่า คนพิการที่ได้จดทะเบียนตามมาตรา 14 ให้ได้รับการศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาคณะบังคับ หรือสายอาชีพ หรืออุดมศึกษา ตามแผนการศึกษาแห่งชาติตามความเหมาะสม ซึ่งให้ได้รับโดยการจัดเป็นสถานศึกษาเฉพาะหรือจัดรวมในสถานศึกษาธรรมดาก็ได้ คงเห็นได้ชัดว่าการลงทุนด้านการจัดการศึกษาพิเศษแม้ว่าจะใช้ต้นทุนค่อนข้างสูง ยังมีความจำเป็นที่รัฐต้องจัดบริการด้านการศึกษาสำหรับเด็กพิการ หรือเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินตามสิทธิอันพึงมี ผู้วิจัยเห็นว่า การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินนั้นมีความจำเป็น ในฐานะที่นักเรียนเป็นคนไทยคนหนึ่ง จึงควรได้รับสิทธิทางด้านการศึกษา เช่นเดียวกับเด็กปกติ อุปสรรคสำคัญประการหนึ่งในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กประเภทนี้ก็คือเงินทุน เพราะการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิเศษต้องใช้งบประมาณมากกว่าเด็กปกติ 8 เท่า (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2528: 8) ดังนั้นการจัดการศึกษาสำหรับเด็กประเภทนี้จะเป็นรูปแบบใดนั้น จึงควรคำนึงถึงภาระในการจัดการศึกษาของรัฐด้วยเนื่องจากโรงเรียนประเภทนี้ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากรัฐเป็นหลัก ดังนั้น นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่ผู้ปกครองมีฐานะทางเศรษฐกิจดี สามารถเสียค่าใช้จ่ายในการเรียนของเด็กในความปกครองได้ ก็ควรจัดในรูปแบบไป-กลับ ซึ่งเป็นการกระจายโอกาสทางการศึกษาให้แก่ นักเรียนที่มีผู้ปกครองที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ ได้เข้ารับการศึกษารวมในโรงเรียนการศึกษาพิเศษ โดยไม่ถูกแย่งที่เรียน นอกจากนี้ ระดับความบกพร่องของนักเรียน ระดับการสูญเสียการได้ยิน ระดับความสามารถของเด็กแต่ละคน ความสมัครใจของเด็กและผู้ปกครอง และความพร้อมของสถานศึกษาก็เป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดรูปแบบของโรงเรียนด้วยเช่นกัน ทั้งนี้เพราะเด็กที่สูญเสียการได้ยินน้อยย่อมมีโอกาสในการรับรู้ด้านภาษามากกว่าเด็กที่สูญเสียการได้ยินมาก ดังนั้นการจัดโรงเรียนรูปแบบไป-กลับ จึงมีความเหมาะสมกับเด็กที่สูญเสียการได้ยินน้อยมากกว่า โอกาสในการเรียนรู้ภาษาก็ย่อมมีมากกว่า การจัดการศึกษาสำหรับเด็กประเภทนี้จึงมีแนวโน้มเปลี่ยนเป็นการเรียนร่วมกับเด็กปกติมากขึ้น (มลิวลัย ธรรมแสง, 2530: 11) และในทางกลับกัน การจัดเด็กที่สูญเสียการได้ยินในระดับมากให้อยู่โรงเรียนประจำจึงน่าจะเหมาะสมกว่า เพราะโรงเรียนย่อมมีสื่อ วัสดุอุปกรณ์ต่างๆ สำหรับกระตุ้นการเรียนรู้ด้านภาษามากกว่า

เกี่ยวกับอาคารประกอบพบว่า โรงเรียนมีโรงอาหาร โรงหุงต้ม หรือโรงครัว โรงอาบน้ำ และห้องส้วม นับว่าเป็นอาคารประกอบที่มีความสำคัญสำหรับโรงเรียนประจำ ในสภาพที่เป็นจริงปัจจุบัน โรงเรียนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินทุกโรงเรียนมีอาคารประกอบเหล่านี้สำหรับการใช้ประโยชน์อาคารดังกล่าวพบว่า ในบางแห่งมีโรงหุงต้ม หรือโรงครัวแยกเป็นอาคารเดี่ยว และบางแห่งโรงหุงต้ม หรือโรงครัวเป็นส่วนหนึ่งของโรงอาหาร นอกจากนี้ยังมีการใช้โรงอาหารเป็นสถานที่ประชุมนักเรียนในบางโอกาส เช่น กิจกรรมวันสุดสัปดาห์ จะเห็นได้ว่าโรงอาหาร และโรงหุงต้ม หรือโรงครัวมีความจำเป็นสำหรับโรงเรียนประจำ และมีการใช้ประโยชน์จากอาคารค่อนข้างเต็มที่ กล่าวคือ ใช้เป็นทั้งโรงอาหาร และหอประชุม และผลการวิจัยครั้งนี้ยังพบว่า โรงเรียนประสบปัญหาเกี่ยวกับสภาพอาคารบางส่วนใช้ประโยชน์ได้ไม่เต็มที่ เนื่องจากเก่าและทรุดโทรม โรงเรียนควรมีการดูแล และหากมีสภาพที่ใช้การได้ควรมีการปรับปรุงซ่อมแซมเพื่อให้อยู่ในสภาพที่ดีขึ้น และหากไม่สามารถปรับปรุงซ่อมแซมได้ ควรมีการรายงานให้ผู้บังคับบัญชาได้รับทราบ เพื่อประโยชน์ในการจัดสรรงบประมาณของโรงเรียน

สำหรับอาคารนอน บ้านพักครู หรือแฟลตครู และบ้านพักนักรักษาโรค เป็นอาคารที่มีความสำคัญและจำเป็นสำหรับโรงเรียนประจำ นักเรียนที่อยู่โรงเรียนประจำจะต้องพักค้างคืนที่โรงเรียน ดังนั้นโรงเรียนจึงต้องจัดหาอาคารสำหรับเป็นที่พักอาศัยสำหรับนักเรียน ทั้งนักเรียนชายและนักเรียนหญิง รวมทั้งการจัดให้มีครูดูแลนักเรียนตลอดเวลาด้วย บ้านพักครู หรือแฟลตครู จึงมีความจำเป็นเช่นกัน ทั้งนี้หากนักเรียนต้องการความช่วยเหลือในเวลากลางคืน เช่น การเจ็บป่วย จะได้รับความช่วยเหลืออย่างทันที นอกจากนั้นการจัดให้มีบ้านพักนักรักษาโรคอยู่ภายในโรงเรียนก็นับว่ามีความจำเป็นด้วยเช่นกัน เพื่อจะได้ช่วยดูแลความปลอดภัยทรัพย์สินและนักเรียน จะเห็นได้ว่า การจัดรูปแบบโรงเรียนประจำนั้น การจัดระบบการรักษาความปลอดภัยเป็นเรื่องจำเป็น เมื่อนักเรียนพักค้างคืนภายในโรงเรียน ครู อาจารย์ ตลอดจนเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องต้องให้ความดูแลเอาใจใส่นักเรียนอย่างใกล้ชิด การจัดที่พักอาศัยสำหรับครู อาจารย์ และบุคลากรของโรงเรียนก็นับว่าจำเป็น ซึ่งในสภาพที่เป็นจริงปัจจุบันโรงเรียนประสบปัญหาอาคารนอน และบ้านพักครูไม่เพียงพอ โรงเรียนควรรายงานให้ผู้บังคับบัญชาได้รับทราบปัญหาด้วยเพื่อการจัดสรรงบประมาณในการสร้างอาคารนอน หรือบ้านพักครูเพิ่ม

สำหรับเรือนพยาบาลนั้น นับว่ามีความจำเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะโรงเรียนรูปแบบประจำ ทั้งนี้เมื่อนักเรียนเกิดอาการเจ็บป่วยจำเป็นต้องจัดแยกนักเรียนที่เจ็บป่วยไว้ต่างหาก เพื่อป้องกันการระบาดของโรค ดังนั้นโรงเรียนที่ไม่มีเรือนพยาบาลจะต้องจัดหาห้องพยาบาล ซึ่งอาจจะจัด

เป็นห้องพยาบาลประจำอาคารเรียนก็ได้

เกี่ยวกับจำนวนนักเรียนพบว่า มีโรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนเกินเกณฑ์ 1 โรงเรียน จำนวน 386 คน ซึ่งกรมสามัญศึกษาได้กำหนดไว้ว่า โรงเรียนสามารถรับนักเรียนได้ไม่เกิน 360 คน หรือรับเพิ่มปีละไม่เกิน 40 คน โดยมีเงื่อนไขด้านงบประมาณที่ได้รับจัดสรรตามรายหัวของนักเรียน และจำนวนครู อาจารย์ที่ได้รับจัดสรรตามอัตราครูการศึกษาพิเศษ สำหรับโรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนเกินเกณฑ์ที่กำหนด อาจเป็นเพราะได้รับงบประมาณสนับสนุนจากหน่วยงานอื่น เช่น ชุมชน มูลนิธิ และนักเรียนมาสมัครเข้าเรียนเมื่อมีอายุมากแล้วจึงจำเป็นต้องรับเข้าเรียนในส่วนของโรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด เนื่องมาจากมีนักเรียนจำนวนหนึ่ง ออกกลางคันเพราะขาดความพร้อมด้านการศึกษา ร่างกาย และสังคม และผู้ปกครองนักเรียนไม่เห็นความสำคัญการศึกษาของบุตรหลาน

สำหรับจำนวนครู อาจารย์พบว่า มีมากที่สุด 50 คน 1 โรงเรียน ซึ่งประกอบด้วย ข้าราชการครู ลูกจ้างประจำ และอาสาสมัคร ส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี เมื่อเปรียบเทียบสัดส่วนจำนวนครูผู้สอนต่อนักเรียนพบว่า มีอัตราส่วนจำนวนครูผู้สอนทั้งหมดต่อนักเรียนโดยเฉลี่ยเป็น 1:7.8 ซึ่งตามเกณฑ์กำหนดอัตราส่วนครูต่อนักเรียนในโรงเรียน หรือสถาบันการศึกษาพิเศษที่ควรจะเป็นคือ 1:6-8 คน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2528:78) จะเห็นได้ว่าอัตราส่วนจำนวนครูผู้สอนต่อนักเรียนเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด ซึ่งอยู่ในอัตราที่สูง นอกจากนั้นในทางปฏิบัติครู อาจารย์ส่วนหนึ่งของโรงเรียนจะต้องปฏิบัติงานการบริหาร ดังนั้นโรงเรียนจึงมักประสบปัญหาขาดครู อาจารย์สำหรับปฏิบัติการสอน ในสภาพเป็นจริงที่พบบางโรงเรียนได้จ้างนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่จบการศึกษา มาเป็นครูพี่เลี้ยงสำหรับช่วยดูแลนักเรียนอีกทางหนึ่ง นอกจากนี้ การที่โรงเรียนตั้งอยู่ใกล้วัด และโรงเรียน หรือสถานศึกษา เป็นการเอื้อประโยชน์ต่อโรงเรียนในการขอรับความช่วยเหลือในด้านต่างๆ ได้แก่ วิทยากรในการให้ความรู้เรื่องคุณธรรม จริยธรรม หรือผู้ที่มีความรู้เฉพาะทาง เช่น พระสงฆ์ นักศึกษาพยาบาล นักศึกษาแพทย์ นักวิชาการการศึกษาพิเศษ ซึ่งเป็นการนำทรัพยากรจากชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

ตอนที่ 2 ผลจากการสัมภาษณ์

2.1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ผลจากการวิจัยพบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 41-50 ปี และอายุราชการระหว่าง 16-20 ปี แสดงให้เห็นว่า ผู้ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน มีประสบการณ์เกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับเด็กประเภทนี้เป็นเวลานานพอสมควร นอกจากนี้ยังพบว่าส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี หรือเทียบเท่าด้านศึกษาศาสตร์ แต่อย่างไรก็ตามมีจำนวนผู้ที่สำเร็จการศึกษาด้านการศึกษาพิเศษ โดยเฉพาะสาขาวิชาความบกพร่องทางการได้ยินน้อยมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อรอนงค์ สุวรรณกุล (2525: บทคัดย่อ) ที่พบว่า ครู อาจารย์ที่มีวุฒิตรงทางการศึกษาพิเศษมีน้อย และจำนวนครู อาจารย์ที่มีอยู่ในปัจจุบันไม่ตรงทางการศึกษาพิเศษ ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้พบว่าครู อาจารย์ส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาด้านศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาประถมศึกษา ครู อาจารย์เหล่านี้มีความรู้เกี่ยวกับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินยังไม่เพียงพอ ในการสอนนักเรียนจึงอาจสอนได้ไม่เต็มที่ ทั้งนี้เพราะครูผู้สอนเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินควรเป็นบุคคลที่มีประสบการณ์ หรือสำเร็จการศึกษาด้านการศึกษาพิเศษโดยตรง เนื่องจากการจัดการศึกษาสำหรับเด็กประเภทนี้มีความแตกต่าง และซับซ้อนมากกว่าการจัดการศึกษาทั่วไป ทั้งด้านเทคนิคและกลวิธีการสอน ขบวนการสอน เครื่องมือ อุปกรณ์การสอน ตลอดจนความรู้ความสามารถในการใช้ภาษามือสำหรับสื่อความหมายกับผู้เรียน ผู้วิจัยเห็นว่า หน่วยงานที่มีหน้าที่เกี่ยวกับการสรรหาและบรรจุครู การศึกษาพิเศษ โดยเฉพาะอย่างยิ่งครูผู้สอนเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ควรให้ความเอาใจใส่เกี่ยวกับการบรรจุบุคลากรให้ตรงสาขาวิชาการศึกษาพิเศษ สำหรับโรงเรียนซึ่งเป็นผู้ใช้ครูโดยตรงก็ควรให้การดูแลเอาใจใส่ด้วยเช่นกัน ซึ่งอาจดำเนินการโดยส่งครู เข้ารับการอบรมตามที่หน่วยศึกษานิเทศน์ กรมสามัญศึกษาได้ดำเนินการอยู่ หรือจัดหาครูที่มีประสบการณ์คอยเป็นที่ปรึกษา หรือให้คำปรึกษาแนะนำ ผู้วิจัยเห็นว่า การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน แม้ว่าจะเป็นการจัดการศึกษาที่มีลักษณะเฉพาะ แต่ยังคงใช้หลักสูตรเหมือนเด็กปกติ ดังนั้นความต้องการครู อาจารย์ผู้ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการสอนจึงไม่มีความแตกต่างจากโรงเรียนที่สอนเด็กปกติ โดยเฉพาะครูด้านศิลปศึกษา นาฏศิลป์ เป็นต้น ครู อาจารย์เหล่านี้ควรมีความรู้ในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กประเภทนี้เป็นอย่างดี อาจได้รับจากการฝึกอบรม หรือการเข้าร่วมประชุมสัมมนา โดยเฉพาะครู อาจารย์ที่ไม่มีวุฒิการศึกษาด้านการศึกษาพิเศษ อย่างไรก็ตาม

การเพิ่มพูนความรู้ด้านการศึกษานិเทศ การอบรมประจำการก็นับว่ามีความสำคัญและจำเป็น รวมทั้งการพัฒนาครูการศึกษานิเทศอย่างต่อเนื่อง และสม่าเสมอก็นับว่าจำเป็นอย่างยิ่งเช่นกัน ซึ่งอาจเป็นลักษณะ โรงเรียนจัดอบรม หรือประชุมสัมมนาเอง หรือการส่งบุคลากรไปเข้ารับการอบรมตามหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2.2 สภาพการบริหารงานของโรงเรียนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

2.2.1 การบริหารงานทั่วไป

ผลจากการวิจัยพบว่า ในการจัดทำแผนภูมิโครงสร้างการบริหารโรงเรียน มีลักษณะเช่นเดียวกับโรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษาทั่วไป กล่าวคือ มีการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบและมอบหมายงาน แต่ไม่ปรากฏลักษณะเฉพาะของโรงเรียนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เกี่ยวกับการจัดองค์การ กิตติมา ปรีดีติติก (2532: 27) กล่าวไว้ว่า การจัดองค์การเป็นลักษณะงานที่จะต้องทำการวางโครงสร้างการบริหาร เพื่อช่วยให้ทุกคนเข้าใจว่า ใครมีหน้าที่ต้องทำอะไร โดยการกำหนดอำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบในงานนั้น ผู้วิจัยเห็นว่า ในการปฏิบัติงานของโรงเรียนประเภทนี้ บุคลากรมีภาระค่อนข้างมาก ผู้บริหารควรกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบงานที่นอกเหนือจากงานสอนให้ชัดเจน

สำหรับการจัดทำแผนปฏิบัติการของโรงเรียน ในภาพรวมพบว่าการจัดทำแผนงานได้บรรจุไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปี ซึ่งประกอบด้วยแผนงาน โครงการที่อยู่บนพื้นฐานข้อมูลจากรายงานการประเมินผลโครงการที่ผ่านมา นโยบายของโรงเรียน นโยบายหรือจุดเน้นของกรมสามัญศึกษา สำหรับการจัดทำแผนงาน โครงการของโรงเรียนประเภทนี้พบว่า มีแผนงาน โครงการที่เป็นลักษณะเฉพาะคือ แผนการศึกษาสงเคราะห์และการศึกษานิเทศ ตามนโยบายของกรมสามัญศึกษา (2525: 68) ด้านการศึกษานิเทศ ได้กำหนดให้เป็นแผนงานหลักของการบริหารโรงเรียนการศึกษานิเทศ นอกจากนี้ยังพบว่าในการจัดทำแผนงาน โครงการของโรงเรียน มีคณะกรรมการแผนงานโรงเรียนเป็นผู้รับผิดชอบทำหน้าที่ในการพิจารณากลับกรองความเป็นไปได้และเหมาะสมของแผนงาน โครงการ นอกจากนี้ยังพบว่า การจัดทำแผนงาน โครงการ ส่วนใหญ่ใช้รายงานการประเมินโครงการที่ผ่านมาเป็นหลัก ทั้งนี้เพราะในความเป็นจริงที่พบเกี่ยวกับการจัดทำแผนงาน โครงการ คือ หมวด/งาน/ฝ่าย เป็นผู้เขียนแผนงาน โครงการ ดังนั้นการคำนึงถึงนโยบายของโรงเรียน หรือกรมสามัญศึกษาจึงเป็นเรื่องใกล้ตัว ซึ่งผลการวิจัย

ยังพบว่า กลุ่มผู้บริหารส่วนใหญ่ให้ข้อมูลว่า ในการจัดทำแผนงาน โครงการยึดตามนโยบายของกรมสามัญศึกษา และนโยบายของโรงเรียนเป็นข้อมูลสำคัญ สำหรับการนำผลการวิจัยเกี่ยวกับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินมาเป็นข้อมูลในการจัดทำแผนงาน โครงการยังมีน้อย โรงเรียนควรสนับสนุนให้มีการศึกษาวิจัยในด้านต่างๆ เช่น กลวิธีการสอน สื่อและอุปกรณ์ในการเรียนการสอน เป็นต้น และในกรณีที่โรงเรียนไม่สามารถทำการวิจัยได้เอง ควรสนับสนุนให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทำการค้นคว้าวิจัย เพื่อนำผลการวิจัยมาใช้ในการปรับปรุงการดำเนินงานของโรงเรียน

ในการพัฒนาบุคลากรเพื่อให้มีความรู้และประสบการณ์เพิ่ม ผลการวิจัยพบว่า มีการจัดส่งบุคลากรเข้ารับการอบรม หรือประชุมสัมมนาเกี่ยวกับกลวิธีและเทคนิคการสอนใหม่ๆ ซึ่งการพัฒนาบุคลากรมีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับหน่วยงานทุกชนิด ทั้งนี้เพราะเมื่อเวลาผ่านไปนานๆ ความรู้ ความชำนาญก็ย่อมอ่อนลงเป็นธรรมดา หรือบางทีการทำงานจำเจ อยู่เสมอๆ งานที่ทำก็จะกลายเป็นความเบื่อหน่ายได้เหมือนกัน (ภิญโญ สาร (2526: 272) สำหรับการจัดการศึกษาพิเศษนั้นการพัฒนาบุคลากรนับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่ง ทั้งนี้เพราะการสอนนักเรียนประจำครูผู้สอนอาจเกิดความรู้สึกเบื่อหน่ายได้ง่าย การพัฒนาบุคลากรอย่างสม่ำเสมอ นับว่ามีความจำเป็น เพื่อจะได้ปฏิบัติงานสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และนักเรียนยังได้รับประโยชน์สูงสุดจากการรับบริการด้านการศึกษา ผู้วิจัยเห็นว่า การพัฒนาบุคลากรของโรงเรียนเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญมาก ทั้งในแง่ด้านขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน และเป็นการเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการดำเนินงานของโรงเรียน

ส่วนการบำรุงขวัญและให้กำลังใจแก่บุคลากร ผลจากการวิจัยพบว่า มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้ได้รับเงินเพิ่มสำหรับครูการศึกษาพิเศษ ตามระเบียบ ก.ค. ว่าด้วยเงินเพิ่มสำหรับตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษของครูการศึกษาพิเศษ (ภาคผนวก ก) ซึ่งตามหลักการบริหารงานบุคคล การสนับสนุนให้ได้รับค่าตอบแทนเพิ่มเป็นการสร้างขวัญและให้กำลังใจในการปฏิบัติงานวิธีหนึ่ง แต่อย่างไรก็ตามในการบำรุงขวัญและให้กำลังใจแก่บุคลากรผู้บริหารโรงเรียนควรเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด เพราะการได้รับสิ่งจูงใจที่เป็นวัตถุ เช่น สิ่งของ เงิน ฯลฯ หากผู้รับได้ไปเฉยๆ โดยไม่ต้องเหน็ดเหนื่อย หรือไม่ทราบว่าที่ได้รับนั้นทำความดีอะไร หรือขาดการสรรเสริญประกอบ ผลที่จูงใจให้ทำความดีขึ้นมีน้อย (ภิญโญ สาร, 2526: 270) ครูการศึกษาพิเศษที่อยู่ในรูปแบบโรงเรียนประจำ ส่วนใหญ่จะใช้ชีวิตอยู่ในโรงเรียน ต้องคลุกคลีกับผู้บริหาร เพื่อนร่วมงาน และนักเรียนเกือบตลอดเวลา และยังมีภาระหน้าที่ในการสอนนักเรียนเป็นประจำ เมื่อปฏิบัติงานเป็นเวลานานๆ จึงอาจจะเกิดความรู้สึกเบื่อหน่ายได้ ผู้วิจัยเห็นว่า การบำรุงขวัญ

และให้กำลังใจแก่บุคลากร เป็นเรื่องสำคัญที่ผู้บริหารโรงเรียนต้องให้ความเอาใจใส่อย่างยิ่ง ทั้ง การบำรุงขวัญและให้กำลังใจด้านร่างกายและจิตใจ ทั้งนี้เพื่อเป็นการจูงใจในการปฏิบัติงาน เพราะงานด้านการศึกษาพิเศษเป็นการทำงานกับเด็กพิเศษ ครูต้องประสบกับภาวะการใช้ความสามารถทางด้านร่างกาย และจิตใจสูงเกินกว่าภาวะปกติ ดังที่ อรอนงค์ สุวรรณกุล (2524:5) กล่าวไว้ว่า งานการศึกษาเป็นงานที่ต่างไปจากงานการศึกษาทั่วไปตรงที่ตัวนักเรียนเป็นเด็กพิเศษ ผลงานทางด้านการศึกษาพิเศษนั้นจึงเป็นไปอย่างเชื่องช้า เป็นลักษณะเฉพาะ ไม่สามารถวัดผลสำเร็จเช่นทางการศึกษาปกติได้ ครูผู้สอนอาจจะเกิดความรู้สึกท้อถอยและเบื่อหน่ายได้ ดังที่ สุนันทา หิรัญสาลี (2535: 85) ได้วิจัยเกี่ยวกับปัญหาการบริหารบุคลากรของผู้บริหารโรงเรียน การศึกษาพิเศษ สังกัดกองการศึกษาพิเศษ กรมสามัญศึกษา พบว่า บุคลากรขาดขวัญและกำลังใจในการทำงาน และบุคลากรขาดการยอมรับซึ่งกันและกัน ดังนั้นการสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องให้แก่บุคลากรเกี่ยวกับการจัดการศึกษาพิเศษนับว่าเป็นสิ่งสำคัญ รวมทั้งการสร้างให้บุคลากรเกิด ความรู้สึกพึงพอใจ และภูมิใจในงานที่ปฏิบัติอยู่

ผลจากการวิจัยพบว่า ในการจัดบรรยากาศบริเวณโรงเรียน เพื่อให้เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน การจัดบรรยากาศด้านสภาพแวดล้อม นับว่าเป็นสิ่งสำคัญ สำหรับเด็กประเภทนี้ค่อนข้างมาก ทั้งนี้เพราะเด็กเหล่านี้เรียนรู้โดยใช้สายตา และการสัมผัส เป็นสำคัญ การจัดสภาพแวดล้อมที่ดีถือว่าเป็นการกล่อมเกล่าเด็กทางอ้อมได้อีกทางหนึ่งด้วย ในสภาพเป็นที่พบโรงเรียนที่จัดสอนเด็กเหล่านี้จะเน้นการจัดสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ เช่น ต้นไม้ การจัดสวนหย่อม การเรียนรู้ที่ดีที่สุดคือการเรียนรู้ในห้องเรียน นอกจากนี้ผลการวิจัยยังพบว่า โรงเรียนจัดระบบรักษาความปลอดภัยโดยการแต่งตั้งครูประจำหอนอน เพื่อดูแลนักเรียน ในช่วงเวลากลางคืน จัดครูเวรประจำวัน และจัดยามรักษาการณ์เพื่อดูแลความปลอดภัยบริเวณ โรงเรียน ผู้วิจัยเห็นว่า การจัดระบบรักษาความปลอดภัยถือว่าเป็นบริการสำคัญอย่างหนึ่ง ที่ โรงเรียนจัดขึ้นเพื่อให้ความปลอดภัยแก่นักเรียนขณะที่อยู่ในโรงเรียน และการจัดระบบการรักษา ความปลอดภัยมีความจำเป็นมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะนักเรียนที่อยู่ประจำแต่อย่างไรก็ตาม การดูแล รักษาความปลอดภัยเพียงลำพังครู อาจารย์คงไม่เพียงพอ โรงเรียนจึงควรมีการประสานงานขอ ความร่วมมือจากประชาชนในท้องถิ่น หรือเจ้าหน้าที่ตำรวจอีกทางหนึ่ง

สำหรับปัญหาเกี่ยวกับการบริหารอาคารสถานที่พบว่า โรงเรียนประสบ ปัญหาด้านอาคารสถานที่คับแคบและไม่เพียงพอ เนื่องจากเนื้อที่ของโรงเรียนจำกัด อาคาร บางส่วนสร้างมาเป็นเวลานานจึงมีสภาพเก่าและทรุดโทรม มีจำนวนนักเรียนเพิ่มขึ้น และได้รับ

จัดสรรงบประมาณจำกัด วิธีการแก้ไขปัญหาก็ได้ดำเนินการไปแล้วคือ กั้นห้องใต้อาคารหอนอนเพิ่ม จัดนักเรียนโตเดินเรียน ของงบประมาณสำหรับซ่อมแซมปรับปรุงจากหน่วยงานต้นสังกัด ขอรับความช่วยเหลือจากชุมชน ผลการแก้ไขพบว่า ได้รับจัดสรรงบประมาณเพิ่มขึ้น มีห้องเรียนชั่วคราวใช้ และได้รับความช่วยเหลือจากชุมชนบางส่วน และผู้ให้สัมภาษณ์ได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า ควรได้รับจัดสรรงบประมาณสำหรับปรับปรุงซ่อมแซม และสร้างอาคารที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ของแต่ละโรงเรียน ผู้วิจัยเห็นว่า ในการบริหารอาคารสถานที่ แม้ว่าค่าใช้จ่ายอย่างคุ่มค่า แต่อาจไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์สมบูรณ์ ในกรณีที่โรงเรียนแก้ไขปัญหาก็เกี่ยวกับจำนวนห้องเรียนไม่เพียงพอ โดยการกั้นห้องเรียนใต้อาคารหอนอน นับว่าเป็นการแก้ไขเฉพาะหน้าเหมาะสมกับสภาพที่เป็นอยู่ ในระยะยาวโรงเรียนควรจัดห้องเรียนที่เป็นสัดส่วน ซึ่งนับว่ามีความจำเป็นเพราะนักเรียนประเภทนี้ต้องใช้สายตาและการสัมผัสในการเรียนรู้เป็นหลัก ดังนั้น หากได้รับการรบกวนสมาธิจากสภาพแวดล้อม การเรียนรู้ก็จะเป็นผลเท่าที่ควร การจัดห้องเรียนสำหรับเด็กประเภทนี้จึงควรจัดเป็นห้องที่มีสื่อและอุปกรณ์เพียงพอ เพื่อเป็นการกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้มากที่สุด

2.2.2 การบริหารงานธุรการ

ผลจากการวิจัยพบว่า บุคลากรที่ปฏิบัติงานธุรการของโรงเรียนส่วนใหญ่เป็นครู อาจารย์ที่ได้รับการคัดเลือกมา โดยผู้บริหาร หรือผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายธุรการ ส่วนบุคลากรที่ทำหน้าที่เฉพาะนั้น มีน้อย ส่วนใหญ่เจ้าหน้าที่ธุรการของโรงเรียนจึงพบว่า เป็นครูผู้สอนเป็นผู้ทำหน้าที่ดังกล่าว ทำให้ครูไม่สามารถทำงานได้เต็มที่ทั้งงานด้านการสอนซึ่งเป็นหน้าที่หลัก และงานธุรการ ดังนั้นในการคัดเลือกครู อาจารย์เพื่อให้มาปฏิบัติงานธุรการนั้น ควรคำนึงถึงภาระหน้าที่ด้านอื่นของบุคลากรด้วย เพื่อจะได้ใช้เวลาในการทำงานอย่าง เป็นสัดส่วนกัน เป็นต้นว่า หากเป็นเจ้าหน้าที่โดยตรง เช่น เจ้าหน้าที่การเงิน อาจได้รับการพิจารณาลดชั่วโมงลง นอกจากนี้ผลการวิจัยยังพบว่า โรงเรียนประสบปัญหาบุคลากรไม่เพียงพอ ทั้งนี้เพราะได้รับจัดสรรบุคลากรตามเกณฑ์ของกรม ซึ่งไม่เพียงพอกับปริมาณที่ต้องปฏิบัติจริง ดังนั้นในการมอบหมายให้ครู อาจารย์ให้ปฏิบัติงานธุรการ ควรเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ หรือมีความสนใจอย่างแท้จริง ทั้งนี้เพราะงานธุรการจะมีความเกี่ยวข้องกับกฎ ระเบียบต่างๆ รวมทั้งการจัดฝึกอบรมให้บุคลากรมีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการปฏิบัติงานธุรการอย่างเพียงพอ

สำหรับแหล่งงบประมาณในการดำเนินงานของโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่ได้รับจัดสรรจากกองการศึกษาพิเศษ กรมสามัญศึกษา และได้รับความช่วยเหลือจากชุมชนและมูลนิธิ การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐบาลแหล่งเดียวไม่เพียงพอ ดังนั้น การขอความร่วมมือ และสนับสนุนจากเอกชนก็เป็นสิ่งสำคัญ เพราะการจัดการศึกษาพิเศษต้องใช้งบประมาณมากกว่าเด็กปกติถึง 8 เท่า (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2528: 8) นอกจากนี้ยังพบว่า โรงเรียนประสบปัญหางบประมาณที่ได้รับจัดสรรไม่เพียงพอ ในการบริหารการเงินของโรงเรียนจึงควรมีการวางแผนการใช้จ่ายเงินเพื่อให้ได้เงินมา และใช้เงินอย่างมีประสิทธิภาพ (เอกชัย กี่สุขพันธ์, 2527: 180) ซึ่งในการใช้จ่ายเงินโรงเรียนปฏิบัติตามระเบียบทุกขั้นตอน นอกจากนี้ยังพบว่า ผู้ปฏิบัติงานการเงินส่วนใหญ่เป็นครู อาจารย์ที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ จึงทำให้ไม่สามารถทำงานได้เต็มที่ ทั้งงานการสอนซึ่งเป็นงานหลักและงานด้านการเงิน จึงประสบปัญหาในการจัดทำหลักฐานการเงินล่าช้า ผู้บริหารโรงเรียนจึงควรมหาทางแก้ไขโดยจัดงานให้เป็นระบบ และส่งบุคลากรผู้ทำหน้าที่การเงินเข้ารับการฝึกอบรม ผู้วิจัยเห็นว่า ในการบริหารการเงินและบัญชีนั้นผู้บริหารควรมีความรู้ความสามารถ และเอาใจใส่อย่างจริงจัง เพื่อให้การใช้จ่ายเงินทั้งที่ได้รับจัดสรร หรือได้รับความช่วยเหลือจากภาคเอกชน เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการจัดการศึกษาสูงสุด รวมทั้งควรเปิดโอกาสให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการสนับสนุนด้านเงินงบประมาณให้มากขึ้น

2.2.3 การบริหารงานวิชาการ

เกี่ยวกับหลักสูตรสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ระบุว่า ยังคงใช้หลักสูตรเช่นเดียวกับเด็กปกติ หากแต่มีการปรับเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพและความจำเป็นของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ ทบวงมหาวิทยาลัย ศูนย์พัฒนาศึกษาแห่งชาติของประเทศไทย (2529: 5) ได้เสนอว่า หลักสูตรสำหรับเด็กที่มีลักษณะพิเศษต้องยึดหลักสูตรของเด็กปกติเป็นแกนหลัก เพราะการสอนเด็กเหล่านี้โดยหลักใหญ่ๆ ย่อมเหมือนเด็กปกติ ผิดกันแต่เพียงรายละเอียดปลีกย่อยเท่านั้น ทั้งนี้เพราะหลักสูตรเป็นสิ่งสำคัญยิ่งอย่างหนึ่งในระบบการศึกษา การจัดการศึกษาจะดีหรือไม่ก็ขึ้นอยู่กับเรื่องของหลักสูตร เพราะหลักสูตรเปรียบเสมือนหัวใจในการดำเนินงาน (กิติมา ปรีดีติลล, 2532: 59) สำหรับการจัดหลักสูตรในการสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เท่าที่ปฏิบัติกันมาได้มีการใช้หลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการสำหรับเด็กปกติ และอนุญาตให้ครูผู้สอนใช้ดุลยพินิจเองได้บ้างในการเลือกเนื้อหาที่สอดคล้องและเหมาะสม

กับสภาพความจำเป็นและระดับความสามารถของนักเรียน สำหรับใช้ในการจัดการเรียนการสอน อย่างไรก็ตามในการจัดหลักสูตรสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ผดุง อารยะวิญญู (2533 : 15-16) ได้เสนอแนะไว้ว่า ควรเป็นหลักสูตรที่ครอบคลุมไปถึงการฝึกฟัง การฝึกสายตา การฝึกทักษะการพูด การฝึกทักษะทางภาษา การฝึกทักษะดังกล่าวควรจะเป็นขั้นตอนตามลำดับความยากง่าย เช่น คณิตศาสตร์วิทยาศาสตร์ ฯลฯ ควรครอบคลุมเนื้อหาที่ใกล้เคียงกับเด็กปกติ แต่วิธีสอนตลอดจนเครื่องมือ อุปกรณ์อื่นจำเป็นอาจแตกต่างกันไป หรือเพิ่มเติมไปจากที่มีใช้สำหรับเด็กปกติ นอกจากนี้ผลการวิจัยยังพบว่า ในการปรับหลักสูตรเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพความจำเป็นของนักเรียนไม่มีการปรับโครงสร้างหลักสูตร หากแต่มีการจัดสอนวิชาชีพ ปรับรายวิชาที่มีความจำเป็นบางรายวิชา ปรับกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพความบกพร่องของผู้เรียน ตัดทอน หรือเพิ่มเติมรายละเอียดเนื้อหาวิชาที่เหมาะสม ปรับจุดประสงค์การเรียนรู้ให้สอดคล้องกับสภาพของผู้เรียน จัดหาสื่อการเรียนการสอนเพิ่ม และจัดทำหนังสือเสริมประสบการณ์ ดังที่ ชลิต ทองปลิว (2510 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการสอนของคนหูหนวกในประเทศไทย พบว่า เกี่ยวกับเนื้อหาวิชาชั้นประถมต้นนักเรียนควรเรียนทุกวิชา และหลักสูตรควรจัดเพื่อเด็กหูหนวกโดยเฉพาะเนื้อหาวิชาในหลักสูตร ควรมีวิชาสามัญมากกว่าวิชาชีพ ส่วนชั้นประถมปลายควรจะมีวิชาชีพมากกว่าวิชาสามัญ และไม่ควรรียนวิชาคณิตศาสตร์ และภาษาอังกฤษ ชั้นมัธยมต้นควรฝึกวิชาชีพให้มากและไม่ควรรียนวิชาวิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ และคณิตศาสตร์ อย่างไรก็ตาม เกี่ยวกับการจัดหลักสูตรสำหรับการเรียนการสอนประสบปัญหาหลักสูตรไม่เหมาะสม ทั้งนี้เพราะในการจัดการเรียนการสอนยังคงใช้หลักสูตรเช่นเดียวกับเด็กปกติ เมื่อนำไปใช้จึงไม่สามารถใช้ได้เช่นเดียวกับเด็กปกติ มีความจำเป็นต้องปรับเนื้อหาวิชา เทคนิค และกลวิธีการสอน ขบวนการ ตลอดจนสื่อ วัสดุอุปกรณ์การสอนเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพความบกพร่องของผู้เรียน ผู้วิจัยเห็นว่า การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน มุ่งเน้นให้ความช่วยเหลือเด็กเหล่านี้ให้สามารถช่วยเหลือตนเองได้ อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข และไม่เป็นการละเมิดของครอบครัวและสังคมเป็นสำคัญ ในปัจจุบันการจัดการศึกษาสำหรับเด็กประเภทนี้ อยู่ในความดูแลของกระทรวงศึกษาธิการ จึงต้องใช้หลักสูตรของเด็กปกติ และได้อนุญาตให้ครูผู้สอนเลือกเนื้อหาวิชาที่สอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพความจำเป็น และระดับความสามารถของผู้เรียน ได้ตั้งนั้นในขั้นตอนการนำหลักสูตรไปใช้ จึงอาจมีอุปสรรคอยู่บ้าง รวมทั้งครูผู้สอนมุ่งสอนนักเรียนให้มีความรู้ตามหลักสูตร (อมร อินทนนท์, 2534: 158) โรงเรียน ควรจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อฝึกอบรมให้ครูผู้สอนเกิดทักษะในการนำหลักสูตรไปใช้ และจัดประชุมสัมมนาครูผู้สอนใน

โรงเรียนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เพื่อให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรตรงกัน นอกจากนี้ในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ยังจัดสอนทั้งระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษา จึงมีความแตกต่างในเรื่องหลักสูตร ดังนั้น ผู้บริหารจำเป็นต้องตระหนักในความแตกต่างของหลักสูตร และควรสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องเพื่อให้ครูผู้สอนใช้หลักสูตรอย่างระมัดระวัง ทั้งนี้เพราะจุดมุ่งหมาย เนื้อหาวิชา และข้อกำหนดต่างๆ ของแต่ละหลักสูตรมีความแตกต่างกัน

ผลจากการวิจัยพบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ระบุว่า โรงเรียนจัดแผนการเรียนตามโครงสร้างของหลักสูตร ทั้งนี้การจัดแผนการเรียนเป็นการกำหนดรายวิชาต่างๆ ให้ผู้เรียนเรียนอย่างมีเป้าหมาย ซึ่งเป็นการกำหนดแผนไว้ล่วงหน้าว่า ตลอดระยะเวลาของการศึกษาจะต้องศึกษาอะไร มากน้อยเท่าไร โดยคำนึงถึงเนื้อหาสาระที่มีประกอบอยู่ในหลักสูตร วิธีการจัดแผนการเรียนจะต้องคำนึงถึงความจำเป็นของผู้เรียน ให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเลือกเรียนตามความถนัด ความสนใจและความสามารถจากภาคปฏิบัติ (กิติมา ปรีดีติลก, 2532: 62) ผู้วิจัยเห็นว่า ในการจัดแผนการเรียนของโรงเรียนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ควรคำนึงถึงสภาพและความจำเป็นของผู้เรียนเป็นหลัก เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนตามความถนัดและเหมาะสมกับสภาพความบกพร่อง รวมทั้ง ควรคำนึงถึงความพร้อมด้านบุคลากร อาคารสถานที่ และวัสดุอุปกรณ์ด้วยเช่นกัน

ส่วนการจัดตารางสอนพบว่า ส่วนใหญ่มีคณะกรรมการวิชาการเป็นผู้ดำเนินการจัด โดยหลักการจัดตารางสอน กิติมา ปรีดีติลก (2532: 62) ได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า ครูผู้สอนจะต้องมีชั่วโมงว่างเพื่อเตรียมการสอน ตรวจจับงาน และทำงานอื่นๆ อันเกี่ยวกับนักเรียน สำหรับการจัดตารางสอนของโรงเรียนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินนั้น ตามระเบียบของคณะกรรมการข้าราชการครู ว่าด้วยเงินเพิ่มสำหรับตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษของครูการศึกษาพิเศษ พ.ศ. 2534 (ภาคผนวก ก) ข้อ 5 กำหนดไว้ว่า ครูการศึกษาพิเศษซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่จะได้รับเงินเพิ่มสำหรับตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษของครูการศึกษาพิเศษ (พ.ค.ศ.) จะต้องมีเวลาทำการสอนไม่น้อยกว่าสัปดาห์ละ 18 คาบ (คาบละ 50 นาที) จะเห็นได้ว่าเกณฑ์การกำหนดชั่วโมงสอนตามระเบียบของคณะกรรมการข้าราชการครู ว่าด้วยเงินเพิ่มสำหรับตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษของครูการศึกษาพิเศษ พ.ศ. 2534 เป็นอุปสรรคสำคัญประการหนึ่งในการดำเนินงานของโรงเรียน ในสภาพที่เป็นจริงปัจจุบัน โรงเรียนได้รับจัดสรรอัตรากำลังบุคลากรตามเกณฑ์ของกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในขณะที่เดียวกันมีครู อาจารย์บางส่วนต้องปฏิบัติงาน

ด้านอื่น เช่น งานบริหาร โรงเรียนจึงประสบปัญหาจำนวนชั่วโมงสอนของครูมากเกินไป ทำให้ครูผู้สอนไม่มีเวลาในการเตรียมการสอน การจัดหา จัดทำสื่อการเรียนการสอน ทั้งที่การสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินต้องใช้กลวิธีและเทคนิคการสอน ขบวนการสอนที่แตกต่างจากการจัดการศึกษาทั่วไป ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนจึงไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ผู้วิจัยเห็นว่า ในการจัดการเรียนการสอน ครูผู้สอนเป็นผู้ที่มีความสำคัญและมีบทบาทต่อผลสำเร็จในการจัดการศึกษา โรงเรียนควรส่งเสริมสนับสนุนให้ครูผู้สอนได้ปฏิบัติงานสอนอย่างเต็มที่ เป็นต้นว่า การจัดหาสื่อการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ และเพียงพอสำหรับใช้ในการจัดการเรียนการสอน การขอความร่วมมือจากชุมชน เช่น วิทยากรด้านอาชีพมาช่วยสอน หรือการขอความร่วมมือผู้ปกครองนักเรียนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของบุตรหลาน เช่น อาสาสมัครช่วยสอน

สำหรับการจัดครูเข้าสอนในแต่ละระดับชั้น ส่วนใหญ่คณะกรรมการวิชาการเป็นผู้จัด ทั้งระดับอนุบาล ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา ในบางครั้งจึงอาจพบว่าครูผู้สอนอาจสอนทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในรายวิชา ศิลปะศึกษา พลศึกษา อุตสาหกรรมศิลป์ คหกรรม เป็นต้น โรงเรียนจึงมักประสบปัญหาครูสอนไม่ตรงตามสาขาวิชาที่จบมา เนื่องจากได้รับบรรจุบุคลากรไม่ตรงตามความต้องการ ผู้วิจัยเห็นว่า ในการจัดครูเข้าสอนควรให้ตรงตามความรู้ความสามารถหรือสาขาวิชาที่จบมาแล้ว รวมทั้งควรเป็นผู้ที่มีความรู้ทางจิตวิทยาพัฒนาการ และจิตวิทยาเกี่ยวกับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน มีความรัก และสนใจเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ซึ่งอาจจะเป็นผู้ที่ได้รับการศึกษาด้านการศึกษาพิเศษ หรือเคยได้รับการอบรมเกี่ยวกับเด็กประเภทนี้

การประเมินความจำเป็นของนักเรียน เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการจัดการเรียนการสอน ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ระบุว่า ครูผู้สอนเป็นผู้ประเมิน ซึ่งครูผู้สอนเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดนักเรียนค่อนข้างมาก โดยเฉพาะในระดับประถมศึกษาครูผู้สอนจะทำหน้าที่ทั้งเป็นผู้สอนและครูประจำชั้นในเวลาเดียวกัน วิธีการประเมินที่ใช้มากจึงเป็นการสังเกตพฤติกรรมนักเรียน ผู้วิจัยเห็นว่า การประเมินความจำเป็นของนักเรียน มีความจำเป็นต่อการจัดการศึกษา สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ซึ่งทำให้สามารถจัดการเรียนการสอนได้สอดคล้องกับสภาพความจำเป็นอย่างแท้จริงของผู้เรียน ทั้งนี้เพราะเด็กที่มีความต้องการและความสามารถแตกต่างกัน การเรียนรู้ของเด็กมักไม่เท่ากัน การประเมินจะช่วยให้ครูทราบความสามารถของเด็กและสามารถจัดการเรียนการสอนได้ตรงตามต้องการจำเป็นของเด็กแต่ละคน นอกจากนั้น ในการประเมินไม่ควรเป็นหน้าที่ของครูผู้สอนเพียงฝ่ายเดียว คณะกรรมการวิชาการของโรงเรียนควรมีส่วนร่วม

ด้วย และควรส่งเสริมสนับสนุนให้มีวิธีการประเมินที่หลากหลาย เพื่อจะได้พบข้อมูลที่เป็นความจำเป็นที่แท้จริงของนักเรียนแต่ละคน

ผลจากการวิจัยพบว่า มีการจัดทำแผนการสอนหรือบันทึกการสอนรายวิชา โดยจัดทำเฉพาะแผนการสอนเป็นส่วนใหญ่ ทั้งนี้เพราะแผนการสอนเป็นเครื่องมือสำคัญในการกำหนดแนวทางการไปสู่จุดหมายของหลักสูตร โดยหลักการแล้วการจัดการศึกษาพิเศษแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลน่าจะมีคามจำเป็นสำหรับเด็กพิเศษมากกว่า ดังที่ Heward and Orlansky (1980: 29) กล่าวว่า การจัดการศึกษาพิเศษต้องมีพื้นฐานอยู่บน "การวางแผนเป็นรายบุคคล และการติดตามผลอย่างเป็นระบบ" สำหรับการจัดการศึกษาพิเศษในต่างประเทศจะให้ความสำคัญกับแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลค่อนข้างมาก ดังที่ Calabrese (อ้างถึงใน กรมสามัญศึกษา, 2525: 64) กล่าวว่าในสหรัฐอเมริกา เด็กที่มีความต้องการพิเศษทุกคนจะต้องมีแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล การนำแผนดังกล่าวมาใช้ในด้านการศึกษาพิเศษ ถือเป็นปฏิบัติการศึกษาอย่างหนึ่ง จะเห็นได้ว่าแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาพิเศษ นอกจากนี้ผลการวิจัยยังพบว่า มีการใช้แผนการศึกษาเฉพาะบุคคลในการจัดการเรียนการสอนน้อย สำหรับผู้ให้สัมภาษณ์ที่ระบุว่า ไม่ใช่แผนการศึกษาเฉพาะบุคคล ให้เหตุผลว่ามีแผนการสอน หรือบันทึกการสอนอยู่แล้ว และไม่มีคามจำเป็นต่อนักเรียน ทั้งนี้เพราะครูผู้สอนส่วนใหญ่มีความเกี่ยวข้องกับแผนการสอน หรือบันทึกการสอน รวมทั้งตามหลักสูตรเด็กปกติยังคงใช้แผนการสอน หรือบันทึกการสอน สำหรับที่ระบุว่าไม่มีความจำเป็นต่อนักเรียน อาจเป็นเพราะนักเรียนส่วนใหญ่มีสภาพความพร้อมพอสมควร เนื่องจากได้เข้าเรียนเมื่อมีอายุมากแล้ว ประกอบกับสภาพความพิการของเด็กประเภทนี้ไม่ปรากฏอย่างชัดเจน ผู้วิจัยเห็นว่าแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลมีความสำคัญและจำเป็นต่อการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เพื่อช่วยในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการและความสามารถของผู้เรียน ซึ่งในวงการการศึกษาพิเศษในประเทศไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ควรจะมีการนำมาใช้อย่างมีระบบและอย่างเป็นทางการ

สำหรับสื่อและอุปกรณ์ที่ผู้วิจัยนำเสนอ ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ระบุว่ามีความจำเป็นสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน และมีสื่อและอุปกรณ์ที่มีความจำเป็นแต่มีไม่เพียงพอ ได้แก่ หนังสือภาษามือ ภาพภาษามือ เครื่องฉายวีดิทัศน์ และเครื่องโทรทัศน์ ซึ่งที่จริงแล้วสื่อและอุปกรณ์เหล่านี้โรงเรียนควรมีอย่างเพียงพอ นอกจากนี้สื่อและอุปกรณ์ประเภทเครื่องช่วยฟัง เครื่องสอนพูดแบบต่างๆ นับว่าเป็นสื่อและอุปกรณ์ที่มีความจำเป็น โดยเฉพาะเด็ก

หุติง เพื่อเป็นการกระตุ้นผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ รวมทั้งเป็นการฟื้นฟูทางด้านภาษาอีกทางหนึ่งด้วย ซึ่งอาจจัดเป็นห้องฝึกพูดเฉพาะ หรือปรับห้องเรียนธรรมดาให้เป็นห้องเรียนและห้องฝึกพูดด้วยก็ตาม ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความพร้อมของแต่ละโรงเรียน ส่วนสื่อการเรียนการสอนที่ครูผู้สอนพัฒนาหรือจัดทำขึ้น ส่วนใหญ่เป็นประเภทบัตรคำ ผู้วิจัยเห็นว่า ในการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินควรมีการใช้สื่อที่หลากหลาย และควรเลือกสื่อ หรือเครื่องมือที่สามารถใช้ซ้ำเป็นประโยชน์ในการเรียนรู้มากที่สุด นอกจากนี้โรงเรียนควรสนับสนุนให้ครูอาจารย์ได้ผลิตสื่อการเรียนการสอนขึ้นใช้เอง รวมทั้งการสนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์ในการผลิตสื่อด้วย การจัดหาสื่อการเรียนการสอนโดยครูผู้สอนเป็นผู้ซื้อมาเอง ผู้บริหารโรงเรียนควรเอาใจใส่อย่างมาก ทั้งนี้ครูผู้สอนเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินมีภาระในการดูแลนักเรียนเกือบตลอดเวลาอยู่แล้ว ดังนั้นการจัดหาสื่อการเรียนการสอนไม่ควรจะผลักให้เป็นภาระของครูผู้สอน โรงเรียนควรมีการติดต่อประสานงานกับสถาบันราชภัฏที่จัดสอนหลักสูตรการศึกษาพิเศษเพื่อขอรับบริจาคสื่อการเรียนการสอนที่นักศึกษาฝึกสอนจัดทำขึ้น รวมทั้งจัดหาอาสาสมัครช่วยสอนเพื่อขอความช่วยเหลือในการผลิตสื่อการเรียนการสอน ในการวิจัยครั้งนี้ยังพบว่า โรงเรียนประสบปัญหาขาดสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน ทำให้ครู อาจารย์ใช้สื่อในการจัดการเรียนการสอนน้อย ส่วนใหญ่ใช้เวลาในการจัดทำ จัดหาสื่อ จึงทำให้เสียเวลา ไม่สามารถปฏิบัติงานอื่นตามบทบาทหน้าที่ของตนเองอย่างเหมาะสม และในทางกลับกัน ครู อาจารย์ใช้เวลาในการปฏิบัติงานอื่น จนไม่สามารถปฏิบัติการสอนได้เต็มที่

นอกจากนี้ในการจัดการเรียนการสอนยังประสบปัญหา จัดการเรียนการสอนได้ไม่เต็มที่ ทั้งนี้เพราะนักเรียนมีระดับความบกพร่องที่แตกต่างกัน มีกิจกรรมพิเศษมากเกินไป ภาษามือสื่อความหมายได้ไม่ครบถ้วน ครูมีภาระในการปรับ หรือเลือกเนื้อหาวิชา เน้นการพัฒนาอาคาร สถานที่มากเกินไป ยึดนโยบายของกรมสามัญศึกษามากเกินไป ขาดการนิเทศอย่างต่อเนื่อง และขาดการติดตามประเมินผล ผู้วิจัยเห็นว่าในการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ครูผู้สอนควรเป็นผู้ที่มีความความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กประเภทนี้อย่างแท้จริง ทั้งที่ได้รับการศึกษาด้านการศึกษาพิเศษมาโดยตรงหรือได้รับการฝึกอบรม รวมทั้งควรจัดให้มีผู้ทำหน้าที่นิเทศการจัดการเรียนการสอนอย่างเพียงพอ และมีการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ การนิเทศการสอนอย่างต่อเนื่องไม่เพียงแต่ทำให้สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่ยังทำให้ครูผู้สอนมีขวัญและกำลังใจในการทำงานอีกด้วย

การวัดผลและประเมินผลการเรียนของนักเรียน ผลจากการวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่ครูผู้สอนเป็นผู้ดำเนินการ ในการวัดผลและประเมินผลการเรียนของเด็กพิเศษเป็นหน้าที่ของครูผู้สอนที่จะต้องตรวจสอบความรู้พื้นฐานและทักษะเบื้องต้นของนักเรียนก่อนที่จะสอน เมื่อทำการสอนแล้วจะต้องประเมินผลระหว่างเรียนด้วย และให้มีการประเมินผลปลายภาคทุกภาคเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2534: 85) ผู้วิจัยเห็นว่า การวัดผลและประเมินผลการเรียนของนักเรียน ควรเป็นหน้าที่ของครูผู้สอนโดยตรง ทั้งนี้เพราะเป็นผู้ที่มีความใกล้ชิดและมีข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนแต่ละคนมากที่สุด เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินมีความสามารถแตกต่างกัน และระดับความบกพร่องที่ต่างกันก็ย่อมมีผลต่อการเรียนรู้แตกต่างกันด้วย ดังที่ อมร อินทนนท์ (2534: 161) ได้เสนอแนะเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลการเรียนของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินไว้ว่า ควรมีการทบทวนและปรับปรุงระเบียบวิธีด้วยการวัดผลและประเมินผลการเรียนให้สอดคล้องกับหลักการ จุดหมาย โครงสร้างของหลักสูตร ตลอดจนสภาพของนักเรียนด้วย ดังนั้นการวัดผลและประเมินผลการเรียนของนักเรียน จึงควรเป็นไปตามสภาพและสอดคล้องเหมาะสมกับผู้เรียน การสอบเพียงอย่างเดียวไม่เพียงพอ เพราะไม่สามารถวัดผลได้ทุกด้าน เช่น ความรับผิดชอบ ความขยันหมั่นเพียร ทักษะ คุณธรรม หรือความประพฤติ ซึ่งการวัดผลและประเมินผลการเรียนของนักเรียนประเภทนี้ มุ่งตรวจสอบการพัฒนาขีดความสามารถของนักเรียนเป็นรายบุคคลมากกว่า

2.2.4 การบริหารงานปกครองนักเรียน

ผลจากการวิจัยพบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ระบุว่า ไม่ได้ทำการสำรวจนักเรียน โดยให้เหตุผลว่า โรงเรียนประเภทนี้มีจำนวนไม่มากจึงเป็นที่รู้จักของบุคคลทั่วไป โดยเฉพาะผู้ปกครองที่มีบุตรหลานบกพร่องทางการได้ยิน โรงเรียนจึงไม่จำเป็นต้องทำการสำรวจ ส่วนใหญ่ผู้ปกครองนำนักเรียนมาติดต่อที่โรงเรียนโดยตรง ซึ่งการทำกรสำรวจนักเรียนภายนอกโรงเรียนน่าจะเป็นหน้าที่และความรับผิดชอบของโรงเรียนโดยตรง เพื่อจะได้ทราบข้อมูลจำนวนนักเรียนประเภทนี้ที่อยู่ในพื้นที่รับบริการ ดังที่ ภิญญู สาร (2526: 290) กล่าวว่า การบริหารกิจการนักเรียนเริ่มตั้งแต่การสำรวจนักเรียนที่มีอายุอยู่ในเกณฑ์บังคับตามพระราชบัญญัติประถมศึกษาที่เรียกว่า สำมะโนนักเรียน (School Census) อย่างไรก็ตาม จำนวนนักเรียนที่โรงเรียน

สามารถรับได้ในแต่ละปีการศึกษา กรมสามัญศึกษากำหนดไว้ไม่เกินปีละ 40 คน เนื่องจากได้รับจัดสรรงบประมาณจำกัด โดยเฉพาะหมวดเงินอุดหนุนเฉพาะกิจที่เป็นค่าอาหารสำหรับนักเรียนประจำ ซึ่งได้รับจัดสรรเป็นรายหัว 23 บาทต่อวันต่อคน ผู้วิจัยเห็นว่า การสำรวจนักเรียนภายนอกโรงเรียนเป็นเรื่องสำคัญ หากโรงเรียนทราบจำนวนนักเรียนที่อยู่ในเขตรับบริการ จะส่งผลต่อประสิทธิภาพในการวางแผนงานการให้บริการด้านการศึกษา ดังนั้น โรงเรียนควรมีการประสานงานเพื่อขอความร่วมมือไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งโรงพยาบาล หรือสถานพยาบาล สถานีอนามัย หรือศูนย์ตรวจวัดการได้ยิน รวมทั้งกองการศึกษาพิเศษ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการควรกำหนดนโยบาย หรือจัดตั้งหน่วยงานรับผิดชอบในการสำรวจจำนวนคนพิการเพื่อประโยชน์ในการจัดบริการด้านการศึกษาพิเศษอย่างเพียงพอ นอกจากนี้หากโรงเรียนมีความพร้อมในการทำการสำรวจนักเรียนภายนอกโรงเรียนได้ควรดำเนินการ

การบริหารงานปกครองนักเรียน ผลจากการวิจัยพบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ระบุว่า ในการรับนักเรียนเข้าเรียน โรงเรียนรับสมัครและพิจารณาคัดเลือกเอง ซึ่งการรับนักเรียนเข้าเรียนนั้น โรงเรียนควรเป็นผู้พิจารณาคัดเลือกเอง ทั้งนี้เพราะโรงเรียนมีบุคลากรที่มีความชำนาญเฉพาะด้าน จึงสามารถคัดเลือกได้เฉพาะนักเรียนที่มีความเหมาะสมและมีความพร้อมสำหรับการศึกษา นั่นคือเป็นเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินประเภทเดียวเท่านั้น ไม่มีความพิการซ้ำซ้อน และมีความพร้อมสำหรับการอยู่โรงเรียนประจำ นอกจากนี้ยังพบว่า ในการพิจารณาคัดเลือกนักเรียนเข้าเรียน นักเรียนที่มีอายุมากจะได้รับการพิจารณาคัดเลือกให้เข้าเรียนก่อน นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินส่วนใหญ่มีโอกาสได้เข้าเรียนเมื่อมีอายุมากแล้ว ดังที่ ทบวงมหาวิทยาลัย ศูนย์พัฒนาศึกษาแห่งชาติของประเทศไทย (2529: บทคัดย่อ) วิจัยพบว่า เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่มาใช้บริการอยู่ในสถาบันการศึกษาต่างๆ มีอายุ 16-17 ปี เป็นปริมาณมากที่สุด สำหรับการพิจารณาเพื่อให้นักเรียนอยู่ประจำ หรือไป-กลับ ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ระบุว่า ใช้ภูมิสำเนา และความต้องการของผู้ปกครองและนักเรียนเป็นเกณฑ์สำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับ มลิวัลย์ ธรรมแสง (2530: 12) ได้เสนอแนะไว้ว่า การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ควรคำนึงถึงระดับการสูญเสียการได้ยิน ระดับความสามารถของเด็กแต่ละคน ความสมัครใจของเด็กและผู้ปกครอง และความพร้อมของสถานศึกษา ทั้งนี้ การจัดการศึกษาในรูปแบบโรงเรียนประจำ นักเรียนจะต้องอยู่ร่วมกันทั้งเด็กเล็กและเด็กโต การปรับตัวให้เข้ากับการอยู่โรงเรียนประจำ และเพื่อนจึงเป็นเรื่องสำคัญ ดังนั้นเด็กควรได้รับการเตรียมความพร้อมด้านการศึกษา ด้านร่างกาย และด้านสังคม และ

โรงเรียนจึงควรถือเป็นหน้าที่สำคัญประการหนึ่ง เพื่อเป็นการช่วยเหลือให้นักเรียนได้มีความพร้อมสำหรับการเรียน การอยู่ร่วมกันในโรงเรียนประจำ และการใช้ชีวิตในสังคมทั่วไป สำหรับการเตรียมความพร้อมนั้น นักเรียนควรได้รับการเตรียมความพร้อมทั้งที่บ้านและในโรงเรียน และในส่วนของโรงเรียนเองก็ควรจัดให้มีบุคลากรรับผิดชอบเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมนักเรียนไว้ด้วย รวมทั้งครูผู้สอนควรให้ความสำคัญในเรื่องนี้ด้วย ทั้งนี้ในการสอนนั้นมุ่งให้เด็กสามารถปรับตัวเข้ากับสังคม และมีพฤติกรรมที่ดีมากกว่าการมุ่งสอนให้เด็กมีความรู้ด้านวิชาการ

การส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม ผลการวิจัยพบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ระบุว่าการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาความประพฤติและระเบียบวินัยนั้นเกี่ยวกับระเบียบแถว ซึ่งการอยู่ในโรงเรียนประจำมีความจำเป็นต้องเน้นความเป็นระเบียบเป็นต้นว่า ระเบียบแถวในการรับประทานอาหาร ระเบียบแถวนอน ระเบียบแถวเคารพธงชาติ ส่วนการจัดกิจกรรมพัฒนาด้านคุณธรรม จริยธรรม ส่วนใหญ่เน้นกิจกรรมวันสำคัญ ในการพัฒนาให้นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินมีความจำเป็นต้องจัดกิจกรรมที่เป็นรูปธรรม และได้ปฏิบัติ ทั้งนี้เพราะเด็กประเภทนี้เข้าใจสิ่งที่เป็นนามธรรมได้น้อย อันเนื่องจากการสื่อความหมาย ตามนโยบายกรมสามัญศึกษาด้านการศึกษาเพื่อพัฒนาบุคคล (กองแผนงาน กรมสามัญศึกษา, 2538: 1) ได้กำหนดมาตรการไว้ว่าเร่งส่งเสริมและพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ศิลธรรม โดยการจัดกิจกรรมและจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับศาสนาที่นักเรียนปฏิบัติ ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมด้านความรับผิดชอบต่อสังคม เน้นกิจกรรมการทำความสะอาดที่พักอาศัย และการพัฒนาบริเวณโรงเรียน

สำหรับการจัดกิจกรรมการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เน้นการส่งเสริมการฝึกอาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับปรัชญาเบื้องต้นของการจัดการศึกษาพิเศษคือ อาชีวศึกษา และการอาชีพเป็นเรื่องสำคัญในการพิจารณาจัดการศึกษาแก่เด็กพิการ (เบญจา ชลธารันนท์, 2524: 53) โรงเรียนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนประจำ นักเรียนมีเวลาว่างสำหรับการฝึกอาชีพพอสมควร รวมทั้งการจัดการศึกษาสำหรับเด็กประเภทนี้มุ่งให้ผู้เรียนสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างสันติสุข และไม่เป็นการระของครอบครัวและสังคม การจัดส่งส่งเสริมการฝึกอาชีพ จึงนับว่ามีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพความจำเป็นของผู้เรียน ดังนั้น การส่งเสริมการฝึกอาชีพจึงมีความสำคัญ และในการฝึกวิชาชีพจะต้องให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติจริง โดยจัดวิชาชีพที่เหมาะสมกับสภาพความบกพร่องด้วย สำหรับการส่งเสริมการฝึกอาชีพนั้น โรงเรียนอาจจัดให้มีอาคารสำหรับการฝึกอาชีพโดยเฉพาะ หรืออาจใช้ประโยชน์ส่วนหนึ่งส่วนใดของอาคาร เช่น อาคารหอประชุม โรงอาหาร สำหรับการฝึกอาชีพก็ได้

การส่งเสริมการฝึกอาชีพ กรมสามัญศึกษา (กองแผนงาน กรมสามัญศึกษา, 2538: 4) ยังได้กำหนดนโยบายด้านการศึกษาเพื่ออาชีพไว้ว่า เร่งส่งเสริมการจัดการศึกษาให้นักเรียนมีความรู้และทักษะด้านอาชีพ มีค่านิยมที่ดีต่อการประกอบอาชีพ มีรายได้ระหว่างเรียนและมีช่องทางในการประกอบอาชีพ รวมทั้งมีทักษะความสามารถที่เหมาะสมสอดคล้องต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ

สำหรับวิธีการจัดกิจกรรมพัฒนานักเรียนให้มีวินัย คุณธรรม จริยธรรมพบว่า ส่วนใหญ่ให้การอบรมนักเรียนในช่วงเวลาที่พบครูที่ปรึกษา (Home room) ดังที่ พันส์ หันนาคินท์ (2524:224) กล่าวว่า การจัด Home room เป็นวิธีการอย่างหนึ่งที่จะให้คำแนะนำตักเตือนนักเรียนเป็นรายบุคคลหรือทั้งชั้น ผู้วิจัยเห็นว่า การพัฒนานักเรียนให้มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม ครูควรควบคุมดูแลให้นักเรียนปฏิบัติตามระเบียบวินัยของโรงเรียน และดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด รวมทั้งครูควรเป็นต้นแบบ และประพฤติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน ทั้งนี้ เพราะนักเรียนส่วนใหญ่ใช้เวลาอยู่ภายในโรงเรียน ครูจึงเป็นแบบอย่างที่นักเรียนเห็นเกือบตลอดเวลา อย่างไรก็ตามในการส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม ดำเนินการลำพังเพียงครูผู้สอน หรือโรงเรียนคงไม่เพียงพอ ผู้ปกครองนักเรียนควรมีบทบาทในเรื่องนี้ด้วย ทั้งนี้ เพราะการพัฒนานักเรียนให้มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม จะได้ผลหรือไม่ย่อมขึ้นอยู่กับความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง หรือชุมชนเป็นสำคัญ

การแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ผลจากการวิจัยพบว่าผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ระบุว่า พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ส่วนใหญ่ที่ปรากฏ ได้แก่ หยาบคายและก้าวร้าว และการลักขโมย นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินจะประสบปัญหาด้านการสื่อสาร ทั้งนี้ เพราะความจำกัดของคำภาษามือที่ไม่สามารถสื่อความหมายได้ครบถ้วน ซึ่งเป็นข้อเสียเปรียบของผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับจัดการศึกษาสำหรับเด็กประเภทนี้ ควรเอาใจใส่และให้ความช่วยเหลืออย่างจริงจัง เพื่อเด็กเหล่านี้จะได้ไม่เกิดความรู้สึกแตกต่างมากนัก สำหรับวิธีการแก้ไขพฤติกรรมโดยการให้การอบรมอาจจะไม่ช่วยให้เกิดความเข้าใจครบถ้วน อันเนื่องมาจากข้อจำกัดในการสื่อสาร ดังนั้น ควรใช้วิธีการที่หลากหลายซึ่งขึ้นอยู่กับสภาพของนักเรียนแต่ละคน นอกจากนี้ ความร่วมมือกันระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองนักเรียนก็นับว่ามีความสำคัญเช่นกัน ซึ่งสอดคล้องกับ กิติมา ปรีดีติติก (2532: 250) ที่กล่าวไว้ว่าเมื่อนักเรียนมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม จะต้องรายงานให้ผู้ปกครองทราบโดยด่วนจะได้รับแก้ไข ตักเตือน ซึ่งการรายงานความประพฤติทั้งครู และผู้ปกครองจะต้อง

ร่วมมือกันอย่างใกล้ชิด เพราะจะพบอยู่เสมอว่า ความประพฤติของนักเรียนที่โรงเรียนกับที่บ้านไม่เหมือนกัน ผู้วิจัยเห็นว่าการแก้ไขความประพฤติที่ไม่เหมาะสมของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ควรได้รับความร่วมมือจากหลายฝ่าย ทั้งโรงเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ช่วยกันปรับแก้พฤติกรรมและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตามการแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของเด็กประเภทนี้ อาจต้องใช้เวลาพอสมควร ทั้งนี้เพราะมีอุปสรรคเกี่ยวกับการสื่อความหมาย การขอความช่วยเหลือจากผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เช่น นักจิตวิทยาพัฒนาการ จิตแพทย์ เป็นต้น จึงนับว่าจำเป็น

การดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน ผลจากการวิจัยพบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ระบุว่าในการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน ส่วนใหญ่จัดให้มีการคัดเลือกคณะกรรมการนักเรียน โดยการคัดเลือกประธานนักเรียน และคณะกรรมการนักเรียนฝ่ายต่างๆ หรือที่เรียกว่า สภานักเรียน ซึ่งการจัดตั้งสภานักเรียนนั้น เป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการปกครองนักเรียน คือร่วมกับครูในการปกครองนักเรียนนั่นเอง (กัญญา สาร, 2526: 306) และกิติมา ปรีดีติลล (2532: 188) กล่าวไว้ทำนองเดียวกันว่า สภานักเรียนเป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักการปกครองตนเอง เพื่อพัฒนาการปกครองระบอบประชาธิปไตย และเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม นอกจากนี้ผลการวิจัยยังพบว่า โรงเรียนจัดให้มีกิจกรรมกลุ่มสี่ โดยแบ่งออกเป็นกลุ่มสี่ต่างๆ 5 สี่ หรือ 7 สี่ ขึ้นอยู่กับความพร้อมของแต่ละโรงเรียน โดยในแต่ละสี่เลือกตั้งหัวหน้าสี่ เพื่อทำหน้าที่ดูแลสมาชิกกลุ่มสี่ ในแต่ละกลุ่มสี่อาจมีสมาชิกจำนวน 30-50 คน ในแต่ละกลุ่มสี่จะได้รับมอบหมายให้ดูแลบริเวณพื้นที่ของโรงเรียน รวมทั้งการดูแลตนเองเพื่อปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน โดยมีครู อาจารย์เป็นที่ปรึกษาสำหรับให้คำแนะนำ ซึ่งเรียกว่า พ่อสี่ หรือแม่สี่ จะเห็นได้ว่า กิจกรรมกลุ่มสี่มีรูปแบบเป็นกิจกรรมประชาธิปไตยในโรงเรียนอีกรูปแบบหนึ่งเช่นกัน และมีการจัดอย่างกว้างในโรงเรียนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ผู้วิจัยเห็นว่า การส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนประเภทนี้จะ เป็นรูปแบบใด หรือจัดกิจกรรมอย่างไรรั้นย่อมขึ้นอยู่กับสภาพความพร้อมและความเหมาะสมกับสภาพของผู้เรียน อย่างไรก็ตามคำว่า "ประชาธิปไตย" เป็นนามธรรม การสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ผู้เรียนอาจมีความยากลำบากพอสมควร ดังนั้นการจัดในรูปแบบกิจกรรมที่บ่งบอกลักษณะของประชาธิปไตยจึงน่าจะเหมาะสมมากที่สุด ซึ่งเป็นการจัดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากสถานการณ์จริง และได้ฝึกปฏิบัติจริง

2.2.5 การบริหารงานบริการ

เกี่ยวกับการวางแผนงานบริการ ผลจากการวิจัยพบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ระบุว่า โรงเรียนจัดให้มีการตรวจสอบคุณภาพนักเรียนประจำปี การจัดการบริการช่วยเหลือเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินนับว่าเป็นสิ่งจำเป็น ทั้งนี้เพราะนักเรียนส่วนใหญ่เป็นนักเรียนประจำการดูแลเรื่องสุขภาพอนามัยจึงเป็นเรื่องสำคัญ นอกจากนี้ การจัดการบริการด้านอื่นๆ ที่มีความจำเป็นสำหรับนักเรียนประจำ เช่น อาหาร เครื่องแต่งกาย อุปกรณ์การเรียน รวมทั้งการตรวจวัดการได้ยิน การฟื้นฟูสมรรถภาพทางการได้ยิน และการพิมพ์หู ซึ่งการจัดการบริการช่วยเหลือเหล่านี้ส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับสภาพความพร้อมของโรงเรียนแต่ละแห่ง บางโรงเรียนมีบุคลากรด้านโสตสัมผัส นักเรียนย่อมได้รับบริการการตรวจวัดการได้ยินอย่างเพียงพอ เป็นต้น ดังนั้น โรงเรียนควรมีการวางแผนงานบริการอย่างรอบคอบ เพื่อจะได้จัดการบริการช่วยเหลือได้อย่างเพียงพอและทั่วถึง

เกี่ยวกับการจัดการบริการน้ำดื่ม น้ำใช้ ผลจากการวิจัยพบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ระบุว่า จัดบริการน้ำดื่ม น้ำใช้ได้อย่างเพียงพอบริเวณหอนอนและอาคารเรียน การจัดการบริการน้ำดื่ม น้ำใช้มีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับนักเรียนที่อยู่ประจำ โรงเรียนจึงควรจัดการบริการไว้ให้ได้อย่างเพียงพอ ซึ่งในการจัดการบริการน้ำดื่ม น้ำใช้โรงเรียนประสบปัญหาน้ำดื่ม น้ำใช้ไม่เพียงพอ เนื่องจากกระบบน้ำประปาไม่สะดวก ดังนั้น โรงเรียนควรมีการสำรวจเพื่อจัดหาแหล่งน้ำใต้ดิน และจัดหา จัดทำถังบรรจุน้ำฝนสำหรับการเก็บกักน้ำไว้ใช้อย่างเพียงพอ

ส่วนการจัดการบริการโภชนาการ ผลจากการวิจัยพบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ระบุว่า โรงเรียนจัดบริการอาหารให้นักเรียนฟรี ซึ่งงบประมาณในการจัดการบริการอาหารให้นักเรียนนั้น โรงเรียนได้รับจัดสรรตามรายหัวของนักเรียน ซึ่งโรงเรียนประสบปัญหาทางงบประมาณที่ได้รับจัดสรรไม่เพียงพอ เนื่องจากโรงเรียนมีความจำเป็นต้องรับนักเรียนเกินจำนวนที่กรมสามัญศึกษากำหนด ทั้งนี้เพราะนักเรียนมาสมัครเข้าเรียนเมื่อมีอายุมากแล้ว หรือเป็นนักเรียนในความดูแลของมูลนิธิ หรือกรมประชาสงเคราะห์ โดยโรงเรียนได้รับความช่วยเหลือสนับสนุนงบประมาณส่วนหนึ่งจากมูลนิธิ หรือชุมชน อย่างไรก็ตาม การจัดการบริการโภชนาการของโรงเรียนส่วนใหญ่อยู่ในความรับผิดชอบของรัฐบาลซึ่งไม่เพียงพอ ดังนั้น ในการจัดการบริการด้านโภชนาการ โรงเรียนควรได้รับความช่วยเหลือสนับสนุนจากหน่วยงานอื่น โดยเฉพาะผู้ปกครองควรได้เข้ามา มีบทบาท หรือให้ความช่วยเหลือ

ในส่วนของการจัดบริการห้องสมุด ผลจากการวิจัยพบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ระบุว่า โรงเรียนจัดให้มีสถานที่ หรือห้องสมุดที่เป็นสัดส่วน ในการจัดบริการห้องสมุดถือว่าเป็นการสนับสนุนการเรียนการสอนอีกทางหนึ่ง ทั้งนี้ ห้องสมุดควรมีสถานที่ที่ดี สะดวกสบาย สภาพแวดล้อมน่ารื่นรมย์และเงียบ เพื่อเสริมสมาธิในการศึกษาค้นคว้า ควรอยู่ในที่เป็นศูนย์กลาง หรือไปมาสะดวก (กิติมา ปรีดีติติก, 2532: 214) รวมทั้งโรงเรียนควรส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการใช้ห้องสมุด เพื่อเป็นการกระตุ้นนักเรียนให้เกิดการเรียนรู้ เช่น กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน อย่างไรก็ตามนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินประสบปัญหาไม่สามารถแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้ การฝึกให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าในห้องสมุดด้วยตนเอง และจัดหาหนังสือที่เหมาะสมอาจทำให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้มากขึ้น

ส่วนประเด็นเกี่ยวกับการจัดบริการโสตทัศนอุปกรณ์ ผลจากการวิจัยพบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ระบุว่า จัดให้มีอุปกรณ์ไว้ให้บริการ เช่น เครื่องโทรทัศน์ โสตทัศนอุปกรณ์นั้นมีความจำเป็นสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ทั้งนี้เพราะส่วนใหญ่เด็กเรียนจะเรียนรู้โดยการใช้ตา การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนจึงเป็นการทดแทนกับปัญหาทางการได้ยินที่สูญเสียไป การฝึกให้นักเรียนได้เรียนรู้ทางสายตาเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง ผู้วิจัยเห็นว่าในการจัดบริการโสตทัศนอุปกรณ์ ผู้บริหารควรส่งเสริมให้มีการนำโสตทัศนอุปกรณ์ที่เป็นเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในโรงเรียนให้มากขึ้น ซึ่งอาจจัดตั้งเป็นศูนย์โสตทัศนศึกษา หรือจัดให้มีหน่วยงานทางโสตทัศนศึกษาขึ้นในโรงเรียน เพื่อทำหน้าที่ในการจัดหาและให้บริการโสตทัศนอุปกรณ์ให้แก่ครู อาจารย์อย่างเพียงพอ

นอกจากนี้การจัดบริการแนะแนว ผลจากการวิจัยพบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ระบุว่า จัดให้มีครูแนะแนวไว้ให้บริการเฉพาะ บริการแนะแนวมีความจำเป็นสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินซึ่งในการจัดบริการแนะแนวนั้น อาจจัดได้ทั้งรูปแบบการจัดแนะแนวอาชีพ หรือการแนะแนวการศึกษาต่อ ผู้บริหารการศึกษาควรถือว่างานแนะแนวเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน ที่จะต้องปฏิบัติควบคู่ไปกับการจัดการเรียนการสอน (กิติมา ปรีดีติติก, 2532: 178) ดังนั้นการจัดบริการแนะแนวจึงไม่ใช่หน้าที่ของฝ่ายแนะแนวเพียงฝ่ายเดียว ครู อาจารย์ในโรงเรียนก็ควรมีความรู้เกี่ยวกับการแนะแนวด้วย โรงเรียนประสบปัญหาการจัดบริการแนะแนวยังไม่ดีพอ ทั้งนี้เพราะขาดบุคลากรสาขาวิชาการแนะแนว การสนับสนุนให้ครู อาจารย์มีความรู้เกี่ยวกับการแนะแนว ซึ่งอาจจัดโดยการฝึกอบรม จัดหาวารสารเกี่ยวกับการแนะแนว หรือให้ครู อาจารย์ไปศึกษาต่อด้านการแนะแนวนับว่าเป็นสิ่ง

จำเป็น ดังที่ อมรชัย ตันติเมธ (2524: 20) กล่าวว่า การจัดบริการแนะแนวนั้นไม่จำเป็นต้องรอให้มีผู้ที่จบแนะแนวโดยตรงมาเป็นผู้ดำเนินการ โดยข้อเท็จจริงแล้ววิสัยของครูที่ติดย่อมเป็นครูแนะแนวได้ ทั้งนี้ การแนะแนวมีหน้าที่ของครูแนะแนวแต่เพียงผู้เดียว จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากคนอื่น ๆ เช่น ครู ผู้ปกครอง แพทย์ นักสังคมสงเคราะห์ เป็นต้น ผู้วิจัยเห็นว่าการจัดบริการแนะแนวเป็นเรื่องสำคัญสำหรับการจัดการศึกษาประเภทนี้ ซึ่งครอบคลุมทั้งการแนะแนวการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพ รวมทั้งการใช้ชีวิตในสังคม ครูแนะแนวจึงเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญต่อนักเรียน นอกจากนี้ ผู้บริหารโรงเรียนก็ควรเอาใจใส่ต่อเรื่องนี้พอสมควร เพื่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจในการเอาใจใส่ และการให้คำปรึกษาแนะนำที่ถูกต้องเหมาะสมแก่นักเรียน อย่างไรก็ตามการจัดบริการแนะแนวไม่จำเป็นเฉพาะกับนักเรียนเท่านั้น ผู้ปกครองนักเรียนก็ควรได้รับบริการด้านนี้ด้วย ทั้งนี้เพราะ ผู้ปกครองอาจขาดความเข้าใจเกี่ยวกับการให้การศึกษา หรือการประกอบอาชีพของบุตรหลาน

2.2.6 การบริหารงานโรงเรียนกับชุมชน

เกี่ยวกับการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ผลจากการวิจัยพบว่า

โรงเรียนมีการวางแผนการให้บริการแก่ชุมชน โดยให้บริการในกิจกรรมวันสำคัญ ความร่วมมือกันในการจัดการศึกษาระหว่างโรงเรียนกับชุมชนนับว่าเป็นสิ่งสำคัญ การจัดการศึกษาพิเศษต้องอาศัยความร่วมมือด้านงบประมาณ เช่น เงินทุน วัสดุอุปกรณ์ แหล่งวิทยากรจากชุมชน ด้วยเหตุผลสำคัญดังกล่าวในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนจึงควรมีการวางแผน เพื่อให้ชุมชนเกิดความเชื่อถือศรัทธาและเห็นความสำคัญของการจัดการศึกษาพิเศษ และผลการวิจัยยังพบว่าโรงเรียนประสบปัญหาเกี่ยวกับภาระเข้าร่วมกิจกรรมชุมชนมากเกินไป ดังนั้นการดำเนินงานสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน จำเป็นจะต้องมีการวางแผนจัดดำเนินงานอย่างรอบคอบ และตั้งใจจริง (กิติมา ปรีดีติติก, 2532:242) สำหรับการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ผู้วิจัยเห็นว่า ผู้บริหารโรงเรียนควรดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด ทั้งนี้เพราะการจัดการศึกษาสำหรับเด็กประเภทนี้จะต้องอาศัยความร่วมมือจากชุมชนเป็นสำคัญ รวมทั้งการสร้าง ความเข้าใจที่ถูกต้องและให้ชุมชนเห็นความสำคัญของการจัดการศึกษาก็นับว่าสำคัญ ดังนั้นการวางแผนการสร้าง ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน จึงควรเป็นไปอย่างรัดกุมและรอบคอบ ไม่เกินกำลังความสามารถของโรงเรียน ทั้งนี้ การจัดการศึกษาสำหรับเด็กประเภทนี้ไม่ควรเป็นหน้าที่ของโรงเรียนเพียงฝ่ายเดียว การเปิดโอกาสให้ชุมชน โดยเฉพาะผู้ปกครองนักเรียนเข้ามามีบทบาท

ต่อการจัดการศึกษาก็นับว่าจำเป็น เพื่อให้การดำเนินงานของโรงเรียนเป็นไปอย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้ยังพบว่า โรงเรียนให้บริการ ในเรื่องล่ามภาษามือ แก่ชุมชน บุคลากรของโรงเรียนประเภทนี้ส่วนใหญ่มีความรู้ความชำนาญเกี่ยวกับการใช้ภาษามือ โรงเรียนจึงได้ให้บริการความช่วยเหลือแก่ชุมชนโดยส่งครู อาจารย์ไปเป็นล่ามแปลภาษามือ เช่น สถานีตำรวจ หรือศาล ในกรณีที่มีคนหูหนวกมีคดีความจะเห็นได้ว่า การบริการชุมชนโดยการ จัดล่ามภาษามือเป็นวิธีการหนึ่ง ที่จะนำไปสู่การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน นอกจากนั้น โรงเรียนยังได้ให้บริการด้านอาคารสถานที่ วัสดุ ครุภัณฑ์พอที่จะให้บริการแก่ชุมชนได้ อย่างไรก็ตาม ในการให้บริการแก่ชุมชนโรงเรียนจะต้องจัดทำแนวปฏิบัติการให้บริการ มีการให้บริการอย่างสม่ำเสมอ และชุมชนให้ความร่วมมือในการบำรุงรักษา (กรมสามัญศึกษา, 2532)

สำหรับการให้ความร่วมมือในการพัฒนาชุมชน ส่วนใหญ่เป็นการ เข้าร่วมกิจกรรมชุมชนโดยนำนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมชุมชน เช่น การแสดง หรือการเดินทางในโอกาสต่างๆ การเข้าร่วมกิจกรรมกับสังคมภายนอกโรงเรียนนับว่าเป็นสิ่งสำคัญสำหรับนักเรียนประจำ และยังเป็นการสนับสนุนให้เกิดความร่วมมือร่วมใจระหว่างโรงเรียนกับชุมชน อันจะยังผลให้โรงเรียนดำเนินการไปสู่เป้าหมายได้แท้จริง (กิติมา ปริติติติก, 2532: 253) ผู้วิจัยเห็นว่า การเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมชุมชนเป็นสิ่งที่ควรได้รับการปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ เพื่อเป็นการปลูกฝังให้นักเรียนเป็นผู้มีจิตใจเอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่เสียสละ รวมทั้งมีความรับผิดชอบต่อสังคมด้วย

สำหรับการได้รับความสนับสนุนจากชุมชน ผลจากการวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่โรงเรียนได้รับการสนับสนุนเงินทุนจากชุมชน การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ต้องใช้จ่ายงบประมาณค่อนข้างมาก ดังนั้น การได้รับงบประมาณจากรัฐบาลเพียงแหล่งเดียวไม่เพียงพอ โรงเรียนควรได้รับการสนับสนุนจากแหล่งอื่นๆ เช่น ชุมชน มูลนิธิ ทั้งนี้เพื่อให้การดำเนินงานของโรงเรียนสามารถดำเนินงานไปได้ สำหรับการประกาศยกย่องผู้ให้ความช่วยเหลือและอุปการะโรงเรียนส่วนใหญ่พบว่า มีการจัดทำหนังสือตอบขอบคุณ และการมอบประกาศเกียรติคุณ นอกจากนี้ผลการวิจัยยังพบว่า โรงเรียนจัดตัวแทนนักเรียนไปแสดงความขอบคุณในโอกาสต่างๆ เช่น วันเกิดของผู้มีอุปการะคุณต่อโรงเรียน วันขึ้นปีใหม่ ซึ่งในการไปแสดงความขอบคุณนั้น มีการมอบของที่ระลึกที่เป็นผลงานของนักเรียน

สำหรับการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างผู้ปกครองของนักเรียนกับโรงเรียน ควรมีการวางแผนในการหาวิธีการส่งเสริมความร่วมมือให้มากขึ้น วิธีการหนึ่ง ได้แก่ การเตรียมผู้ปกครองให้มีความรู้เกี่ยวกับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เช่น การอบรมการใช้ภาษามือสำหรับผู้ปกครอง การฟังการบรรยายเรื่องเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน การรายงานความก้าวหน้าของนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบ เป็นต้น และในการวิจัยครั้งนี้ยังพบว่าโรงเรียนมีวิธีการเตรียมผู้ปกครองนักเรียน โดยการจัดประชุมผู้ปกครองก่อนเปิด หรือปิดภาคเรียน เพื่อเป็นการชี้แจงให้ผู้ปกครองทราบเกี่ยวกับปรัชญาของโรงเรียน การจัดหลักสูตร หรือกิจกรรมการเรียนการสอนต่างๆ ดังที่ ผดุง อารยะวิญญู (2523: 155) กล่าวว่า การประชุมผู้ปกครองเป็นสิ่งจำเป็น นอกจากจะช่วยให้ผู้ปกครองเข้าใจเด็กยิ่งขึ้นแล้ว ยังเป็นการป้องกันการเข้าใจผิดเกี่ยวกับปัญหาบางอย่างระหว่างบ้านกับโรงเรียน การจัดประชุมผู้ปกครองซึ่งเป็นการชี้แจงให้ผู้ปกครองเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานของโรงเรียน ตลอดจนความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนให้แก่บุตรหลาน ผู้วิจัยเห็นว่า การสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องให้กับผู้ปกครองของนักเรียน รวมทั้งชุมชน เป็นการสร้างความเชื่อถือ ศรัทธาของผู้ปกครอง หรือชุมชนต่อโรงเรียน นอกจากนี้ การเตรียมผู้ปกครองเกี่ยวกับภาษามือนับว่าเป็นสิ่งจำเป็นเช่นกัน ทั้งนี้เพราะเมื่อนักเรียนเข้าสู่ระบบโรงเรียนการเรียนรู้ภาษามือก็เป็นระบบมากขึ้น รู้จักภาษามือมากขึ้น การสื่อสารระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองจึงอาจเกิดปัญหาการสื่อสารไม่เข้าใจกันได้ ดังนั้น ผู้ปกครองนักเรียนจึงจำเป็นต้องเรียนรู้ภาษามือไปพร้อมๆ กับบุตรหลาน

การติดตามและประเมินผลการบริหารงานต่างๆ ของโรงเรียน ผลจากการวิจัยพบว่า ในการติดตามและประเมินผลการบริหารงานต่างๆ แต่ละงาน ส่วนใหญ่มีการติดตามและประเมินผลครบทุกงาน สำหรับกำหนดการติดตามประเมินผลมีการดำเนินการเมื่อสิ้นสุดโครงการ ซึ่งการประเมินผลเมื่อเสร็จสิ้นโครงการเป็นการประเมินผลการปฏิบัติตามโครงการใดที่ได้ดำเนินงานเสร็จสิ้นตามระยะเวลาที่กำหนด เป็นการประเมินผลรวบยอด (ประมวล เสนาฤทธิ์ ,2525: 7) โยปกรณ์ในการดำเนินงานตามโครงการหนึ่งโครงการใดจะมีการประเมินผล 3 ขั้นตอน คือ การประเมินผลเมื่อก่อนจะเริ่มโครงการ การประเมินผลในระหว่างโครงการ และการประเมินผลเมื่อสิ้นสุดโครงการ (ปราโมทย์ เจนการ ,2527 478) ดังนั้นในการติดตามประเมินผลการดำเนินงาน ถ้าสามารถปฏิบัติได้ควรมีการดำเนินการทั้ง 3 ขั้นตอน เพื่อเป็นการตรวจสอบผลการดำเนินงาน และรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับผลการปฏิบัติและปัญหาอุปสรรคจากการปฏิบัติงาน เพื่อจะได้นำข้อมูลไปใช้

ประโยชน์ในการปรับปรุง แกไขสำหรับการบริหารงานในคราวต่อไป ดังที่ สนานจิตร์ สุคนธ์ทรัพย์ (2524: 62) กล่าวไว้ว่า การประเมินผลควรทำอย่างสม่ำเสมอและสามารถกำหนดการได้แน่นอน เพราะจุดมุ่งหมายของการประเมินผลไม่ใช่การจับผิด แต่เพื่อช่วยกันปรับปรุงในสิ่งที่ยังมีข้อบกพร่อง ผู้วิจัยเห็นว่า การติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานบริหารของโรงเรียน เป็นการตรวจสอบผลการปฏิบัติงานบริหารแต่ละงานว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือไม่ มีปัญหาและอุปสรรคอะไรบ้าง เพื่อจะได้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงงาน และกำหนดแนวทางการพัฒนาในคราวต่อไป ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนจึงควรเอาใจใส่ และให้ความสำคัญกับการติดตามประเมินผล รวมทั้งสนับสนุนให้มีการจัดรายงานการติดตามประเมินผลอย่างมีคุณภาพ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. กระทรวงศึกษาธิการ

ควรกำหนดนโยบายและมาตรการที่ชัดเจนในการจัดและสนับสนุนการศึกษาพิเศษแต่ละประเภท โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินทั้งด้านหลักสูตร อัตรากำลังบุคลากร และการจัดสรรงบประมาณ

หน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ หรือหน่วยงาน ที่มีบทบาทในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ได้แก่

1.1 กรมสามัญศึกษา โดยกองการศึกษาพิเศษ ควรดำเนินการดังต่อไปนี้

- 1). ควรมีการกำหนดและมาตรการในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินอย่างชัดเจน
- 2). ควรมีการวางแผนอัตรากำลังด้านบุคลากร ทั้งนี้เพื่อเป็นข้อมูลในการจัดสรรบุคลากรให้ตรงตามความต้องการของแต่ละโรงเรียน
- 3). ควรจัดสรรงบประมาณสำหรับการดำเนินงานของโรงเรียนให้เพียงพอ โดยเฉพาะหมวดเงินอุดหนุนเฉพาะกิจ และหมวดค่าวัสดุ

- 4). ควรให้การอบรมแก่ผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับระบบการบริหารงานของโรงเรียนการศึกษาพิเศษ โดยเฉพาะโรงเรียนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เพื่อให้เอื้อต่อการปฏิบัติงาน
- 5). ควรร่วมมือกับกระทรวงสาธารณสุข เพื่อสำรวจจำนวนผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน
- 6). ควรประสานงานกับกรมวิชาการ เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงหนังสือแนขเรียน

1.2 สำนักงานสถาบันราชภัฏและทบวงมหาวิทยาลัย ควรดำเนินการดังต่อไปนี้

- 1). ควรวางแผนผลิตบุคลากรที่มีความรู้ด้านการศึกษาพิเศษสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน
- 2). ควรร่วมมือกับกรมสามัญศึกษา เพื่อจัดการฝึกอบรมสำหรับครู อาจารย์ ที่ไม่มีวุฒิด้านการศึกษาพิเศษให้มีความรู้ความสามารถเพียงพอสำหรับการจัดการเรียนการสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ทั้งกลวิธีและเทคนิคการสอน ขบวนการ เนื้อหาวิชา เครื่องมือและอุปกรณ์ที่จำเป็น เป็นต้น
- 3). ควรร่วมมือกับโรงเรียนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ในการจัดนักศึกษาไปฝึกสอนที่โรงเรียน รวมทั้งให้ความช่วยเหลือเกี่ยวสื่อการเรียนการสอนที่จำเป็นที่เป็นผลงานของนักศึกษาฝึกสอน

1.3 โรงเรียน ควรดำเนินการดังต่อไปนี้

1.3.1 ด้านการบริหารงานทั่วไป

- 1) ควรจัดระบบการบริหารงานแบบง่าย ๆ ไม่ซับซ้อนกำหนดหน้าที่รับผิดชอบแต่ละงานอย่างชัดเจน เพื่อเอื้อต่อการปฏิบัติงานของโรงเรียน
- 2) ควรมีการจัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับอัตรากำลังบุคลากรของโรงเรียนให้ เป็นปัจจุบัน เพื่อประโยชน์ในการกำหนดอัตรากำลังตามความต้องการจำเป็นของโรงเรียนอย่างแท้จริง
- 3) ควรจัดส่งบุคลากรเข้ารับการอบรม หรือร่วมประชุมสัมมนา เกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ และตรงตามสายงานในความรับผิดชอบของบุคลากร

4). ควรบำรุงขวัญและให้กำลังใจแก่บุคลากรอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ได้แก่ การจัดสวัสดิการด้านต่างๆ การจัดสังสรรค์ ฯลฯ

5) ควรมีอาคารเรียนเพียงพอสำหรับการจัดการเรียนการสอนในกรณีที่มีเนื้อที่จำกัด ควรมีการใช้พื้นที่ของโรงเรียนในแนวตั้ง กล่าวคือมีอาคารหลายชั้น

1.3.2 ด้านการบริหารงานธุรการ

ควรวางแผนงบประมาณสำหรับการดำเนินงานของโรงเรียน โดยเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

1.3.3 ด้านการบริหารงานวิชาการ

1). ควรมีการปรับหลักสูตรใช้สำหรับการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ เป็นต้นว่า รักษาจุดมุ่งหมายของหลักสูตรเหมือนกับหลักสูตรปกติ แต่ปรับจุดประสงค์การเรียนรู้เพื่อให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพความพิการ และปรับกระบวนการเรียนการสอนให้เหมาะสม

2). ควรกำหนดนโยบายของโรงเรียนด้านการสอนวิชาชีพให้ชัดเจน

3). สื่อการเรียนการสอนที่มีความจำเป็นสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ได้แก่ หนังสือภาษามือ และภาพภาษามือ หากโรงเรียนไม่สามารถผลิตได้เองทั้งหมด ควรมีการประสานงานเพื่อขอรับความช่วยเหลือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สมาคมคนหูหนวกแห่งประเทศไทย หรือจัดโครงการอาสาสมัครผลิตสื่อ

4). ควรสนับสนุนให้มีการนำเทคโนโลยีทางการศึกษามาใช้ในการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เช่น โทรทัศน์ เครื่องฉายวิดีโอ เครื่องคอมพิวเตอร์ เป็นต้น

5). ควรจัดฝึกอบรมครูผู้สอนเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผล เพื่อสร้างความเข้าใจที่ถูกต้อง เกี่ยวกับการวัดผลประเมินผล การเรียนของนักเรียนประเภทนี้

6). ควรจัดให้มีการนิเทศเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ โดยผู้บริหารโรงเรียน หรือผู้ช่วยผู้อำนวยการ เป็นผู้ทำหน้าที่การนิเทศ รวมทั้งสนับสนุนให้มีการนิเทศโดยบุคคลภายนอก

1.3.4 ด้านการบริหารงานปกครองนักเรียน

- 1). ควรจัดให้มีการสำรวจจำนวนเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน โดยการใช้แบบสำรวจ แลพบการติดต่อประสานงานกับทางโรงพยาบาล ศูนย์ตรวจวัดการได้ยิน หรือสถานือนามยในท้องถิ่น นอกจากนี้ไม่ควรสร้างเงื่อนไขมากเกินไปในการรับนักเรียนเข้าเรียน ทั้งในด้านจำนวนและเกณฑ์การพิจารณาคัดเลือก
- 2). ควรมีการเตรียมความพร้อมเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน โดยขอความร่วมมือจากครู อาจารย์ ครูประจำหอนอน เพื่อดูแลเอาใจใส่เกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมสำหรับการอยู่โรงเรียนประจำ การฝึกกล้ามเนื้อมือ ความคุ้นเคยกับภาษามือ รวมทั้งการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในโรงเรียนประจำ เป็นต้น
- 3). ควรส่งเสริมการเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนานักเรียนให้มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม ซึ่งอาจจัดในรูปแบบให้นักเรียนดูแลซึ่งกันและกัน หรือจัดเด็กโตดูแลเด็กเล็ก ได้แก่ ระเบียบแถวในการรับประทานอาหารเช้า การดูแลที่น้อกอาศัย หรือบริเวณโรงเรียน เป็นต้น เพื่อเป็นการเสริมสร้างคุณลักษณะตามจุดหมายของหลักสูตร
- 4). ควรร่วมมือกับผู้ปกครองนักเรียนในการดำเนินการแก้ไขพฤติกรรมและความประพฤติที่ไม่เหมาะสมของนักเรียนอย่างจริงจัง และต่อเนื่อง

1.3.5 ด้านการบริหารงานบริการ

ควรจัดบริการช่วยเหลือสำหรับนักเรียนอย่างเพียงพอ ได้แก่ การบริการด้านสุขภาพอนามัย ที่น้อกอาศัย อาหาร เสื้อผ้า การฟื้นฟูสมรรถภาพทางการได้ยิน และบริการแนะแนว

1.3.6 ด้านการบริหารงานโรงเรียนกับชุมชน

- 1). ควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชนให้มากขึ้น เพื่อให้นักเรียนจะได้เกิดการเรียนรู้การใช้ชีวิตในสังคมมากขึ้น เพราะนักเรียนใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่ภายในบริเวณโรงเรียนเท่านั้น
- 2). ควรส่งเสริมให้ผู้ปกครองนักเรียนได้เข้ามามีบทบาทในการจัดการศึกษา เช่น การจัดตั้งชมรม หรือสมาคมผู้ปกครอง และครู การเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนในโอกาสต่างๆ เช่น วันแม่ วันพ่อ เป็นต้น รวมทั้งให้ผู้ปกครองนักเรียนได้มีส่วนร่วมในค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของบุตรหลานด้วย

3). การประสานความร่วมมือกับชุมชน หรือหน่วยงานอื่น เพื่อขอรับความช่วยเหลือเกี่ยวกับการสนับสนุนกิจการของโรงเรียน

2. หน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

2.1 มูลนิธิอนุเคราะห์คนหูหนวกแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชินูปถัมภ์ ควรดำเนินการดังต่อไปนี้

2.2.1 พัฒนาสถาบันของตนให้เป็นแหล่งวิทยากรสำหรับโรงเรียนที่จัดสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เช่น ความรู้เกี่ยวกับภาษามือ และวัสดุ อุปกรณ์และเครื่องมือต่างๆ สำหรับที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

2.2.2 จัดงบประมาณสนับสนุนโครงการต่างๆ ของโรงเรียนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เช่น โครงการพัฒนาภาษามือ

2.2.3 พัฒนาศูนย์ช่วยเหลือในโรงเรียนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เช่น ล่ามภาษามือ

2.2 สมาคมคนหูหนวกแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชินูปถัมภ์ ควรดำเนินการดังต่อไปนี้

2.2.1 พัฒนาสถาบันของตนให้เป็นแหล่งวิทยากรสำหรับโรงเรียนที่จัดสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

2.2.2 จัดหาอาสาสมัครสำหรับช่วยสอนในโรงเรียนที่จัดสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

2.2.3 จัดงบประมาณสนับสนุนโครงการต่างๆ ของโรงเรียนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

2.3 มูลนิธิช่วยเหลือคนหูหนวกยากจนจังหวัดขอนแก่น ควรดำเนินการดังต่อไปนี้

2.3.1 จัดงบประมาณสนับสนุนโครงการต่างๆ ของโรงเรียนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

2.3.2 จัดทุนการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ

2.4 มุลินธิพล เอกเปรม ดิณสุลานนท์ ควรจัดหาทุนการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่มีความประพฤติเรียบร้อย เรียนดี หรือมีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการบริหารงานของโรงเรียนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน โดยใช้กรอบการวิจัยตามกรอบทางด้านวิชาการ ทั้งนี้เพราะการใช้กรอบการวิจัยตามเกณฑ์มาตรฐานของโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ.2532 ในบางกรอบของเกณฑ์มาตรฐานมีข้อจำกัด เช่น การวางแผนงานแต่ละงาน
2. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรในการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน
3. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับความต้องการในการพัฒนาบุคลากรผู้สอนเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน
4. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับกิจกรรมการพัฒนาบุคลากรผู้สอนเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน
5. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการบริหารงานของโรงเรียนการศึกษาพิเศษประเภทอื่นๆ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย